

Kıbrıs Türk Ticaret Odası üyeleri Odaya gelmeden Üye Sicil Belgeleri'ni alabilecek

16'da

Deniz: Yatırım indirimi eski haline getirilmeli

Kıbrıs Türk Ticaret Odası Başkanı Turgay Deniz ve beraberindeki heyet, Maliye Bakanı Olgun Amcaoğlu'na

düzenlediği ziyarette, ekonomik sorunlarla ilgili gündeme ilişkin konuları ele aldı, fikir alışverişinde bulundu.

4'de

1958

Kıbrıs Türk Ticaret Odası
Turkish Cypriot Chamber of Commerce

Ekonomi

Ekim / 2019

Bu gazete Kıbrıs Türk Ticaret Odası yayınıdır

Ücretsizdir

SIYASÎ ZAFERLER
EKONOMİK ZAFERLERLE
TAÇLANDIRILMAZSA
BİR MANA İFADE ETMEZ

H. Olatok

Güney Kıbrıs'tan KKTC'ye bu yıl geçen yabancı sayısı ilk altı ayda 2 milyonu aştı. Sınır kapılarında; özellikle güneyden kuzeye geçerken, gerek araçlı geçişlerde gerekse yaya geçişlerinde uzun kuyrukların oluşması ülkemizi ziyaret eden yabancı turist ve Kıbrıslı Rumların uzun süre beklemelerine sebep oluyor.

■ **ÖNERİLER BAŞBAKAN VE KAMUOYUYLA PAYLAŞILDI:** Türk Lirası'nın 2018 yılı sonu itibarıyla önemli ölçüde değer kaybetmesi sonucu Güney Kıbrıs'tan Kuzey Kıbrıs'a yapılan geçişlerde önemli bir artış meydana gelmiştir. Kıbrıs Türk Ticaret Odası, kara sınır kapılarından KKTC'ye geçişlerde bu yoğunluktan ötürü yaşanan sıkıntıların giderilerek geçişlerin kolaylaştırılması ile ilgili görüş ve önerilerini toparladığı çalışmasını Başbakan ve kamuoyu ile paylaştı.

■ **LEFKOŞA'NIN DOĞUSUNA EK KARA KAPISI AÇILMALI:** Kıbrıs Türk Ticaret Odası tarafından iletilen önerilerde, mevcut kapılardan geçişlerin kolaylaştırılması yanında Ledra Palace kapısının T izinli araçların geçişine açılması ve Lefkoşa'nın doğusunda da araçlı geçişler için alternatif bir kara kapısının açılmasına yer verildi. 2019 yılının ilk altı ayı verilerine göre, Güney Kıbrıs'tan Kuzey Kıbrıs'a yapılan geçişlerin %58.42'si Metehan Sınır Kapısı'ndan gerçekleştiriliyor.

KTTO yetkilileri: Gümrüklerde otomasyon sistemine geçilmeli

KTTO Başkanı Turgay Deniz ile Başkan Vekili Semral Erel, yıllık 1 milyar 500 milyon dolara yakın ithalat hacmi bulunan ülkemizde ithal edilen mallar için farklı bölgelerdeki gümrük şubelerinde farklı tarife ve farklı prosedür uygulandığı iddialarını değerlendirdi. Gazetecilerin sorularını yanıtlayan yetkililer, gümrüklerde otomasyon sistemine bir an önce geçilmesi gerektiğini söyledi.

10'da

Varer : "Ekonomiye can suyu sağlanmalı"

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde de faaliyet gösteren birçok şirketin halka açık şirketler olmayıp, aile şirketleri olduğunu aktaran KTTO Yönetim Kurulu Üyesi ve ekonomist Varer, ülkede yatırım indiriminin artırılması gerektiğini ve bununla birlikte ekonomiye can suyu sağlanması gerektiğini kaydetti.

12'de

Ticaret Odası, ekonomi için dış talebin önemine vurgu yaparak Güney Kıbrıs ile Kuzey Kıbrıs arasındaki kara sınır kapılarından geçişlere kolaylık kazandırılmasının gerektiğini belirtti.

Kara kapılarından geçişler kolaylaştırılmalı

Ocak - Haziran 2019 Kara Kapılarından Geçiş Sayıları
(KKTC Vatandaşları Hariç)

Güney Kıbrıs'tan KKTC'ye bu yıl geçen yabancı sayısı ilk altı ayda 2 milyonu aştı. Sınır kapılarında; özellikle güneyden kuzeye geçerken, gerek araçlı geçişlerde gerekse yaya geçişlerinde uzun kuyrukların oluşması ülkemizi ziyaret eden yabancı turist ve Kıbrıslı Rumların uzun süre beklemlerine sebep oluyor.

Kıbrıs Türk Ticaret Odası, bir süreden beridir kara sınır kapılarından KKTC'ye geçişlerin kolaylaştırılması ile ilgili sürdürdüğü çalışmalar kapsamında bir çalışma hazırladı.

KTTO'nun yaptığı çalışmalara göre, KKTC'ye kara kapılarını kullanarak giriş yapanların sayısında son bir yıl içerisinde ciddi bir yükselme meydana gelmiştir. 2017 yılında kara kapıları kullanılarak KKTC vatandaşları haricinde toplam 2,592,114 geçiş yapılmışken bu sayı 2018 yılında 3.5 milyona ulaşmıştır. 2019 yılının ilk altı ayında yapılan geçişlerin sayısı ise 2 milyonu aşmıştır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ekonomisinin ihtiyacı olan dış talep artışını sağlamak amacıyla Güney Kıbrıs'tan Kuzey Kıbrıs'a geçişlere kolaylık kazandırılmalıdır. Özellikle, TL'nin değer kaybetmesi sonucu güneyden kuzeye geçişlerle yapılan harcamalar artmıştır. Raporda başta bu eğilimin devam ettirilebilmesi için özellikle Metehan geçiş noktası olmak üzere var olan kapılardaki geçişlerin hızlandırılması için geçiş noktası, kabin adedi

ve işlem yapan görevli sayısının artırılması; Ledra Palace kapısının araçlı ya da sadece T izinli araç geçişlerine açılması ve Lefkoşa'nın doğusunda araçlı geçişler için alternatif bir sınır kapısının açılması üzerinde durulması gerektiği dile getirildi. Oda, mevcut durumu ve belirlediği önerileri değerlendirecek çalışmaların bir an önce başlamasını sağlamak amacıyla bir komitenin kurulması yönündeki önerilerini Başbakan Ersin Tatar'a iletti. Kıbrıs Türk Ticaret Odası, bu eğilimin desteklenmesi ve geçiş sayılarının artmasının hem Kıbrıs Türk ekonomisinin güçlenmesine ve rekabet gücünün artmasına; hem de Kıbrıs'ta yaşayan iki halk arasındaki ilişkilerin gelişmesine ve muhtemel bir çözümün yaşayabilir olmasına katkıda bulunacağına olan inancını vurguladı.

Hükümetin bu konuya olumlu yaklaştığını memnuniyetle gözlemlemiş olmakla birlikte Kıbrıs Türk Ticaret Odası, bu yöndeki çalışmaların vakit kaybetmeden tamamlanması için sürecin takipçisi olacaktır.

Ticaret Odası heyeti, Başbakan Ersin Tatar'ı ziyaret etti. Görüşmede, Kıbrıs Türk ekonomisinin ihtiyacı olan dış talep artışının sağlanabilmesi için kara kapılarındaki geçişlere kolaylık sağlanması gerektiği konusu ve ekonomiye dair diğer konular ele alındı

Kara kapılarından geçişlere ilişkin rapor ve öneriler Başbakan Tatar'a sunuldu

Kıbrıs Türk Ticaret Odası Başkanı Turgay Deniz ve beraberindeki heyet, Başbakan Ersin Tatar'a nezaket ziyareti gerçekleştirdi.

Başbakan Ersin Tatar, KTTO heyetine ziyaretlerinden dolayı teşekkür ederek heyeti kabul etti. KTTO Başkanı Deniz'in konuşmasıyla başlayan toplantıda; güneyden kuzeye geçişlere kolaylık kazandırılması, 2020-2022 Ekonomik Programı'nda yer alması gereken hususlar ve bakanlıklara göre yapılması gereken çalışmaların önceliği ile alakalı Odanın görüş ve önerileri iletildi.

Kıbrıslı Türklerin ekonomik faaliyetlerinin güçlendirilmesi, kurumsallaştırılması ve rekabet gücünün artırılarak rekabet edebilir seviyelere yükseltilmesinin elzem olduğunu vurgulayan Deniz, Kıbrıs Türk ekonomisinin ihtiyacı olan dış talep artışı amacıyla kara kapılarındaki

geçişlere kolaylık sağlanmasının öneminin ivedi olduğunu söyledi. Geçişler konusunda Odamızın çalışmış olduğu raporu Başbakan Tatar'a sunan Deniz, Lefkoşa'nın doğusunda bir kapı açılması hakkında olumlu görüşlerini aktardı. Ledra Palace Kara Kapısı'na T izinli araç geçişleri için izin verilmesi gerektiğini ve Metehan Kara Kapısı'nın genişletilebileceğini kaydeden Deniz bu bağlamda; "Hem yabancı turist ve Kıbrıslı Rumların ülkemize gelmesini kolaylaştırmış hem de Metehan'ı rahatlatmış olacağız" dedi. Deniz, sınır kapılarına alınan muhaceret memurlarının kamu içerisinde başka görevlere atanması sebebiyle bu pozisyonda oluşan açığın giderilmesi için bir çalışma yapılması gerektiğini aktardı. Başbakan Tatar, bu önerileri çalışıp değerlendireceklerini söyleyerek heyete teşekkür etti.

Kıbrıs Türk Ticaret Odası Başkanı Turgay Deniz ve beraberindeki heyet, Maliye Bakanı Olgun Amcaoğlu'na düzenlediği ziyarette, ekonomik sorunlarla ilgili gündeme ilişkin konuları ele aldı, fikir alışverişinde bulundu.

Deniz: Yatırım indirimi eski haline getirilmeli

Kıbrıs Türk Ticaret Odası Yönetim Kurulu, Turgay Deniz başkanlığında Maliye Bakanı Olgun Amcaoğlu'na bir ziyaret gerçekleştirdi.

Bakanlıkta gerçekleşen ziyarette; KTTO Başkanı Deniz'e Yönetim Kurulu üyeleri Serhan Kombos, Vargın Varer ile Genel Sekreter Yardımcısı Mustafa Ergüven eşlik etti. Kabulde; bakanın Özel Kalem Müdürü Ufuk Soğur da hazır bulundu.

Kıbrıs Türk Ticaret Odası Başkanı Turgay Deniz, özel sektörün karşılaştığı sorunlarla ilgili beklentilerini dile getirdiği konuşmasında, ticaret hayatında bazı düzenlemelerin ivedi olarak hayata geçmesi gerektiğini vurguladı.

Deniz, yatırım indiriminin %20'den eski haline yükseltilmesi ve maliyet bedeli şartının kaldırılması gerektiğini ifade etti. Karın temettü olarak dağıtılmasına ilişkin de konuşan Deniz, halka açık şirketlere yapılan uygulamanın özel şirketlere de aynen uygulanması, temettü geliri alan gerçek kişinin ise aldığı temettü üzerinden bağımsız olarak daha makul bir şekilde vergiye tabi tutulması gerektiğini söyledi.

"Ticari araçlar üzerindeki vergi yükü hafifletilsin"

Deniz ayrıca; ticari araçlar üzerindeki vergi yükünün düşürülme-

sinin piyasaya rahatlatma getirebileceğini, Güney Kıbrıs'ta ve Türkiye'de ticari araçlarla binek araçların vergilendirilmesinin ekonomiye katkı sağlaması adına ayrıştırıldığını, bunun ülkemizde de değerlendirilmesinin özel sektör açısından önemli olduğuna işaret etti. Ülkeye ithal edilmesine rağmen izin alınamadığı için gümrük kapılarında alıkonulan ürünlerin açık artırmaya çıkarılmak yerine imha edilmesi gerektiğinin de altını çizen Deniz, işletmelerin kamudan alacakları konusunun da son derece ivedilikle ele alınması gerektiğini iletti. Kamudan alacağı biriken birçok işletmenin sıkıntılar yaşadığının ifade edilmesi üzerine Maliye Bakanı Olgun Amcaoğlu da bu ödemelerin çok kısa bir süre içerisinde yapılacağını bildirdi.

Deniz ve beraberindeki heyet, bu çalışmaların hayata geçirilmesi noktasında Maliye Bakanı Amcaoğlu'nun iyi niyet göstereceğinden şüphe duymadıklarını kaydetti.

Maliye Bakanı Olgun Amcaoğlu da Ticaret Odası'nın görüşlerine ayrıca önem verdiklerini belirtip, iş birliğinin önemine vurgu yaparak tüm paydaşlarla her zaman olduğu gibi bugün ve yarın da birlikte üreterek ülkenin ekonomik kalkınması ve halkın refah seviyesine ulaşması için gereken katkıyı sağlayacaklarını söyledi.

Reklamlarınız için (0392)225 65 95'i arayabilirsiniz

SİGMA

Comfort

A++

INVERTER

I FEEL

COOL PLAZMA

SAĞLIKLI
FİLTRELER

AKILLI
UYKU MODU

DAHA UZAĞA
ÜFLEME

SOĞUK
ÜFLEMİYİ
ENGELLEME

AKILLI BUZ
ÇÖZME

Konfor doğasında var..

Girne, KKTC

+90 533 868 56 44

www.hmgsogutma.net

info@hmgsogutma.net

Ekonomi ve Enerji Bakanı Hasan Taçoy Kıbrıs Türk Ticaret Odası'nın aylık yayın organı Ekonomi Gazetesi'nin sorularını yanıtladı.

“Ülkemizdeki yıllık ithalat rakamı 1.3 milyar dolar”

Hasan Taçoy
Ekonomi ve Enerji Bakanı

•**Ekonomi ve Enerji Bakanı Hasan Taçoy, bazı ihracat ürünlerine uygulanan navlun ücretlerinin devlet tarafından teşvik edildiğini hatırlatarak, yeni ihraç ürünleri için de başvuruların gelmeye başladığını ayrıca bu ürünlerin de teşvik kapsamında olması için gerekli çalışmaları başlatacaklarını aktardı. Taçoy; “İhracat bizim için önemli. Ülkemizde pahalı diye nitelendirilen navlunu ve uygulanan gümrük vergilerini ortadan kaldırmak ve bu yükü azaltmak adına navlun teşvikini vermeye devam edeceğiz” dedi.**

•**Bakan Taçoy, üretimi güneş enerjisine çevirip daha ucuz elektrik üretme noktasında atılımlarının olacağını belirterek, ilk önce iletim ağıları ve trafoların düzeltilerek istenilen seviyeye getirileceğini ve daha sonra bu adımların atılacağını kaydetti.**

•**Güneş enerjisi ile üretilen elektrik politikasının yanlış başladığına vurgu yapan Bakan Taçoy, ülkede Enerji Verimliliği Yasası olduğunu belirterek, gözlemledikleri kadarı ile güneş enerjisinden yararlanan konutların elektrik tüketiminin artmış olduğunu vurguladı.**

•**Taçoy, UBP-HP koalisyon döneminde Türkiye ile imzalanan İktisadi ve Mali Ekonomik İşbirliği Protokolü içerisinde daha önce konuşulanların dışında, 2020-2030 Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ekonomik stratejik planlamasının olduğunu ve bunu bilimsel yöntemler ile geliştirmek istediklerini söyledi.**

“Bazı ihracat ürünleri teşvik ediliyor”

SORU: Gümlüklerde uygulanan vergi ve navlun ücretlerinin yüksek olması iş insanlarını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu yönde bakanlığınızın yürüttüğü bir çalışma var mı? Nedir?

TAÇOY: “Teşvik edilen bazı ihracat ürünlerimiz var. Bunlar arasında bulunan süt, narenciye gibi ürünlerimiz ihracatta devlet tarafından bir şekilde teşvik ediliyor. Bakanlığımıza, yeni ihraç ürünleri için başvurular gelmeye başladı. Bunlar içerisinde hayvansal ve sanayi ürünleri gibi ürünler var. Bu ürünlerin de teşvik kapsamı içerisinde olması gerektiğini düşündük ve gerekli çalışmaları başlattık. İhracat bizim için çok önemlidir. İhracatı teşvik etme adı altında ülkemizde pahalı diye nitelendirilen navlunun ve uygulanan gümrük vergilerini ortadan kaldırmak ya da onların yükünü satıcıya azaltabilme adına bazı teşvikleri vermeye devam ediyoruz. Bunun adı “Navlun Teşviki” dir.”

SORU: Güneyde ve kuzeyde aynı isimle satılan bazı ithal ürünlerinin fiyat istikrarsızlığı nerden kaynaklanıyor?

TAÇOY: “Unutmayın ki Güney Kıbrıs, Avrupa Birliği'ne üye. Dolayısı ile ithal ettiği ürünlerde ne fon ne gümrük ne de KDV var. Diğer yandan sizin ürettiğiniz veya ithal ettiğiniz ürünler var. Bunların da navlunu, KDV'si, fonu ve vergisi var. Çünkü siz Avrupa Birliği ülkesi değilsiniz ve bundan dolayı ithal ettiğiniz ürünlerde bazı aksaklıklar var. Türkiye kaynaklı ürünlere yani kıyı ticareti kapsamı içerisinde olan ürünlere, TL bazında bir anlaşma yapıp, TL kapsamında ithalatını sağlayarak bu dengeyi biraz olsun koruyabilirsiniz.”

SORU: Muadili olan bazı ürünlerde ileriki dönem için bir şey yapmayı planlıyor musunuz?

TAÇOY: “2020 yılından başlamak suretiyle yapılacak olan yıllık bütçe planlamasında ve Türkiye'de yapılacak olan ekonomik protokol içerisinde gümrük duvarlarını aşabilmek için Avrupa Birliği çerçevesinde nasılsa aynı şekilde, Türkiye'de Avrupa Birliği ile gümrük birliği içerisinde bizimle de aynı protokol çerçevesinde olabilmelerini sağlayacak pazarlığın yapılması gerekir. Günü geldiği zaman karşı tarafla oturup konuşur, gereğini yapma mecburiyetinin olduğunu söyler ve gerekeni de

yerine getiririz.”

SORU: Bazı iş insanları düşük gümrük ve düşük vergi ödemek için etik olmayan yollara başvuruyor ve haksız rekabet doğuyor. Haksız rekabeti önlemek adına ne yapmayı düşünüyorsunuz?

TAÇOY: “Tabii iki her şeyin başı sıkı denetimdir. Biz bakanlık olarak aldığımız tüm ihbarları değerlendiriyoruz. Güney Kıbrıs'tan Kuzey Kıbrıs'a geçen ürünlerde ve devamında takip edildikten sonra güneyden kuzeye geçip, kuzeyde pazarlanan patatesler oldu. Tespit edilen bu ürünlerin tümüne el koyduk. Çünkü bizde patatesin fiyatı 5 TL iken Güney'de kalınsın. Patates 3 TL'ye gelebiliyor. Tüccar bunu kendine avantaj olarak düşünüp, böyle bir girişim yapıyor. Tabii ki bu durumun önüne geçildi. Vergisi ve KDV'si ödenmemiş olan bir ürünün satışına izin vermeyeceğimizi de bildirmelerini isteriz. Bunun gibi sınırlarda yapılan bavlul ticareti gibi işler var. Değeri, yer olarak küçük ama pahası çok yüksek olan ürünler var. Bunları da kontrol ederek, gümrükle istişare edip, piyasaları kontrol etme mecburiyetindeyiz. Denetimlerimizi artırarak çalışmalarımıza devam edeceğiz. Ticaret Dairesi ile yaptığımız mutabakat sonucu denetimlerin ne kadar önemli olduğunu ve bunların nasıl olması gerektiğini ortaya koyduk. Bunları denetleyecek personelimiz de var. Belirli kuralları var. Örneğin tüzüklere göre malların nasıl fiyatlandırılacağı, özellikle özel tüketim ve gümrük tüketim maddelerinin nasıl kullanılacağı noktasında hazırlanmış yasal çerçeveler var. Bizim yapacağımız bunları denetleyip, uygulatabilmektir. Personel yetersizliği her zaman için konu olmuştur ama kendi kapasiteleri üzerinde bir denetim yapabildiklerine inanıyorum.”

SORU: Ülkemizdeki yıllık ithalat rakamları nedir?

TAÇOY: “Yaklaşık 1.3 milyar dolar.”

“Piyasayı kendi içinde denetleyebileceğimiz bir çalışma var”

SORU: Ülkemize gelen ithal mallar için farklı bölgelerde, farklı şubelerde, farklı tarife ve farklı prosedür uygulandığı iddiası var. Bunun ile ilgili bir çalışma var mı?

TAÇOY: “Yaptığımız toplantılarda bu konuyu dile getirdik. Farklı marketlerde farklı fiyat-

larda satılan ürünler var. Yapmış olduğumuz öneri de; kendi web sayfamızı oluşturup, bazı ürünler için marketlerin buralara fiyatları yükleyebilecekleri bir link açılarak, onların fiyatlarını tüketicinin görebilmesini sağlamaktır. Böylelikle piyasayı kendi içinde denetleyebileceğiz.

“İthalat ve ihracat izinlerini otomasyondan verebilme adına bazı girişimleri başlatmış durumdayız”

SORU: İş insanlarının talep ettiği bir otomasyon sistemi var. Otomasyon sistemi tam olarak ne zaman hayata geçecektir?

TAÇOY: “Maliye Bakanlığı şunu söyleyebilir; “Ben bu otomasyon sisteminde muhasebe planı istiyorum” ve önceliğini ortaya koyar. Biz iş insanının hayatını kolaylaştırmak için alacaklarını, ithalat ve ihracat izinlerini otomasyondan verebilme adına bazı girişimleri başlatmış durumdayız. Bunları yeni yıla kadar bitirip, sistemi başlatmayı arzuluyoruz ki vatandaş daireye hiç gelmeden otomatik olarak sorunsuz bir şekilde ithal izinlerini alabilsin. Bunu yapmak için projelerimizi ortaya koyduk. Bunların yazılım programları şu an yapılmaktadır. Otomasyon sistemi, bilgisayar ortamında belli hazırlıkların yapılmasından sonra uygulamaya geçecektir.”

“Kurumsallaşma olmadığından dolayı sorunlar yaşıyor”

SORU: İthal edilen ürünlerde faturaların bazı zaman gerçek rakamları yansıtmadığını görüyoruz. Böylelikle vergiden ve gümrükten saklanan her fatura devlete zarar olarak geri dönüyor. Bunun önüne geçmek adına nasıl bir çalışma yürütüyorsunuz?

TAÇOY: “Devlete fatura sunulmadığı zaman resen uygulaması devreye giriyor. Böyle bir davranış şekline ceza uygulaması da vardır. Bunu bir kişi yaparsa bin kişiyi bu kapsamın içine almamız gerekir. Ticaret yapan kimsenin gerçek anlamda malını satarken para kazanması gerekir. Bizim gibi ülkelerde bu kurumsallaşma olmadığından dolayı hayatımıza ve güncel yaşamımıza daha farklı yansıyor. Dünya çok küçüldü ve küçülen dünya içerisinde hem ithal edilen ürünlerin çeşit olarak fiyatlarının kontrolü, hem de kendi ülkelerinde ihraç edilen ülkenin o yılki fiyatlarını kontrol etmekten başka yapacak bir şansımız yok. Denetim mekanizması olarak kullandığımız bazı sistemleri gündeme getirip, gereğini yerine getireceğiz.”

“Kurumsallaşma olmadığı sürece dünya ile rekabet edemeyiz”

SORU: Dijitalleşme çağındayız. Kuzey Kıbrıs şu an sizin gözünüzde ne durumdadır? Ne kadar süre sonra dünya ile rekabet edebiliriz?

TAÇOY: “Kurumsallaşma olmadığı sürece bir

yere gelemeyiz. Kurumsallaşmaya gidip, bilişim üzerinde bazı yazılımları ve programları kullanarak dijital 4.0 dediğimiz aşamaya gelebilme arzusu içerisindeyiz. Ve bu konuda destek ve eğitim verebilmeye KOBİGEM ve YAGA vasıtasıyla başlatmış durumdayız. Yine KOBİGEM yaklaşık bir buçuk ay önce yapmış olduğu konferansta da dijitalleşme 4.0 konusunu ele almıştı. Bu aynı zamanda Kıbrıs Türk Ticaret Odası’nın yaptığı “Rekabet Edebilirlik Raporu” içerisindeki konuydu. Bu yüzden bu konudan başladık ki geri sıralarda olan pozisyonumuzu daha ön sıralara taşıyabilelim. Kurumsallaşma olmadığı için süreci tahmin etmek de olanaksızdır.”

“KKTC bu zamana kadar hep finansal talepler ile yönetildi ve bundan dolayı çok büyük zarar gördü. Bizim istediğimiz KKTC’nin ekonomik akıl ile yönetilmesidir. Bu da bize çok büyük bir ışık tutacaktır. Proje yürüten ve projeleri gündeme getiren bakanlık olma niyetimiz vardır.”

“Ucuz bir elektrik üretme noktasına atılımlarımız olacak”

SORU: Son günlerde elektrik konusu gündemde... İş insanlarının çok fazla elektrik faturası ödediğini biliyoruz. İş insanlarının daha az elektrik faturası ödemesi için bir çalışmanız var mı? Otellerin ucuz elektrik kullandığı gibi bir gerçek var mı?

TAÇOY: “Rakamlarla konuşmak gerekir. Otel-ler veya iş yerleri ucuza elektrik alıyor dersek yalan olur. Kurumun önce kendi bilanço planını sağlamış olması gerekiyor. Bilançoda alacak olarak görülen ama fiilen alınamayan ya da alınamayacak olan ki borcu olan kişinin hayattan göçmesi ya da ülkeyi terk etmesi sonucunu borçlarının ortada kalması gibi olayların yaşanmaması dolayısıyla bir sulh edilmesi politikası olacak.

Ekonomi ve Enerji Bakanlığı olarak, ilk safhada Maliye Bakanlığı ile bunu başlattık. Maliye Bakanlığı ile ilk etapta 2010 yılına kadar, daha sonraki toplantıda ise bugüne kadar olan kısmını mahsuplaşma noktasında olacağız. Bu tabii ki Maliye Bakanlığı’nın vereceği bir karar ya da borç olarak nitelendirilemez. Bu genel anlamıyla Maliye Bakanlığı’nı ilgilendiren bir mevzudur. Daha öncesinden alınan bazı kararların getirmiş olduğu sıkıntıların giderilmesi gibi mevzular var. Biz bunu yaptığımız toplantılar sonucu çözümledik. Şimdi bunu söylerken bundan sonrası için de kendimize bir alternatif yaratıp üretimi güneş enerjisine çevirip, daha ucuz bir elektrik üretme noktasına ulaşmaya çalışacağız. Tabii ki ilk önce iletim ağları ve trafoların düzeltilmesi gerekecek gibi daha birçok şeyin yapılması gerekiyor.

Ondan sonra böyle bir adım atılsın.”

“Güneş enerjisi taktıran konutların elektrik tüketimi artmış durumdadır”

“İkinci safhada ise güneş enerjisi var. Güneş enerjisi ile üretilen elektriğin politikası yanlış başladı. Ülkemizde Enerji Verimliliği Yasası’nın olmamasından dolayı da bazı sıkıntılar var. Güneş paneli taktıran konutların elektrik tüketimi artmış durumdadır. Çünkü ürettiği kadar tüketip para vermiyorlar. Bu konutlar klima ve diğer elektrikli ev aletlerinin sayısında artışa gidip, nasıl olsa az öderim düşüncesi ile hareket ediyor. Bu tür rahat kullanımlar, ileriye gitmiş bir sistemin getirmiş olduğu uygulamadır. Bu uygulamayı değiştirme yönünde faaliyetlerimiz var. Bunun için ölçüm ve ayarlamalarımızı hem aritmatiksel rahatlığı ve bilanço affını getirirken bir yandan da sistemin de çalışması için güneş enerjisi konularında daha farklı tedbirlerin alınması sağlıyoruz. Bunların hepsi aynı anda yürüyen ancak bir birinin arkasına çıkabilecek işlemlerdir.”

“Enterkonnekte sistemin hayata geçmesi bizim için çok önemli”

“Üçüncü safha olarak ise kurumun özelleştirilmesini ve orada bulunan belli miktar üretimin kesinlikle özelleşmemesini, özelleşmenin kurumun içerisinde belli bir miktar üretim veya iletim etabında yüzde yüz kurum tarafından yapılan sistemin kurulmasını istedik. Bunun içerisinde tek bir şeyin yapılmasını arzu ediyoruz. İletim ve dağıtımın ücretlerinin ortaya çıkabilmesi için muhasebe işlemlerinin yapılabilmesi. Çünkü sizin dışarıdan aldığınız enerjiyi, belki de daha ucuza alabileceğimiz enerjiyi, dışarıdan hiç karıştırmadan ileride satabilme imkanına gidebilmek için, o iletim hakkı ne kadardır, o dağıtım hakkı ne kadardır hücrel olarak tek tek muhasebeleştirilmesi lazımdır. Biz bunların hepsinin alt yapısını hazırlama yolunda hareket ediyoruz. 3 ay içerisinde bunları başlattık. Bir kısmı bitmiş bir kısmı devam eder pozisyonundadır. Ocak ayı ile bunları yeniden devreye koyma niyetimiz vardır. Bu niyet içerisindeki hareketlerimizi kamuoyu ile şeffaf bir şekilde paylaşarak yapacağız. Yenilenebilir enerjinin ülkede en fazla kullanılabilir noktada olabilmesini sağlama rahatlığını hissettiğimiz zaman, yine ısrarla 2009 yılından beridir üzerinde durduğumuz hem partimizin hem de bugünkü hükümetin kararı olarak gündeme gelen enterkonnekte sistemin kurumunu sağlayabilmek.”

“Enterkonnekte sistem size ne kazandıracak sorusu ortadadır”

“Enterkonnekte sistem hem ithalat hem ihracat etme imkanı verecek. Güneş enerjisinden sıfır mal ettiğinizi satabilme imkanı verecek. Bunun planlaması, Türkiye’deki 89 GB gücündeki bir üretim mekanizmasından alacağınız destek ile bunu yapacaksınız. Enterkonnekte sistemin bir an önce yapılması gerekiyor. Bu sistem, Güney Kıbrıs Rum Yöne-

timi ile mevcut şekliyle vardır. 'Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin kapasitesi, rezervi, KKTC'de güneş enerjisi avantajına çevrilemez' diye bir madde içeren gizli anlaşma sebebiyle, KKTC, ucuz, çevreci ve kaliteli enerjiye ulaşamıyor. Bahsettiğim bu anlaşma, yaklaşık 2.5-3 ay önce Cumhurbaşkanı Akıncı'nın kurmuş olduğu ilgili komiteyle, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin kurduğu ilgili komiteler arasında imzalandı ancak detayları hiçbir şekilde halka aktarılmadı. Bu sebeple, KKTC maalesef bu enterkonnekte sistemden, yani güneydeki kapasiteden güneş enerjisi desteği olarak istifade edemiyor. Biz de bu sebeple, bu enterkonnekte sistemi anavatan Türkiye'yle de kurmak istiyoruz ki bu rezervi üstümüze alabilelim ve en uygun şekilde istifade edebilelim. Bu iki yılda gerçekleşecek olan bir süreçtir.

Malta, Sicilya ile arasındaki 125 km'lik bir aralıkta 225 MB gücünde bir enterkonnekte bağlantı yapmak için 82 milyar euro harcadı. Bizim mesafemiz daha az. Onun için biz bu mesafeyi de değerlendirerek, bunu Türkiye'ye ilettik. Daha önce yapılan anlaşmalar çerçevesinde bunun nasıl olabileceği konusunda konuştuk. Bu gelecek olan elektriğin iletim ve dağıtım hatlarımıza dağıtılabilceğini, buradaki maliyetin ne olabileceğini, nasıl ortaya çıkılabileceğini bir kez daha hatırlatmak istedik. Çünkü gelecek olan elektriğin KIB-TEK tarafından iletim ve dağıtımı sağlanacak ve KIB-TEK'e de faydası olacaktır. Bunun fiyatlara bir yansımaları olacak ve ucuzlayacaktır. Bu ucuzluğu hep birlikte yaratabiliriz."

"Ekonomik stratejik planlama çıkabilmesi için tüm çalışmalar yoluna girmiştir. Bu hükümetin başarısıdır."

UBP-HP koalisyon döneminde, Türkiye ile imzalanan ekonomik paket içerisinde daha önce konuşulanların dışında, bizim hedefimiz olan bazı unsurlar vardır. Bu unsurlardan bir tanesi ve bizim için en önemlisi 2020-2030 Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin Ekonomik Stratejik

Planlama noktasıdır. Biz bunu bilimsel yöntemler ile geliştirmek istiyoruz. Bu ekonomik programa girdi ve biz bunu yabancı misyon şefleri ile de görüştük, daha da ileriye giderek belli bir katkı payını uluslararası taraflardan alıyoruz. Bunu sekiz başlık altında değerlendireceğiz. Bunların takvimlemesini yaptık. Dünya Bankası'nın ortaya koymuş olduğu katkılarla da takvimleme bitmiş durumdadır. Eylül ayı içerisinde düğmeye basılmış ve artık bu ekonomik stratejik planlama çıkabilmesi için tüm çalışmalar yoluna girmiştir diye söylüyorum. Bu hükümetin başarısıdır."

KKTC bu zamana kadar hep finansal talepler ile yönetildi ve bundan dolayı çok büyük zarar gördü. Bizim istediğimiz KKTC'nin ekonomik akıl ile yönetilmesidir. Bu da bize çok büyük bir ışık tutacaktır. Proje yürüten ve projeleri gündeme getiren bakanlık olma niyetimiz vardır."

GÖÇMENKÖY ŞAH FIRINI LTD.
UNLU GIDA MAMÜLLERİ

Adres: Şht.Önay Mehmetali Sokak No:72 Göçmenköy LEFKOŞA
Tel: (0 392) 225 49 02 - (0392) 223 59 02 / 0 533 882 11 10
E-mail: sahfirini@gmail.com

ORTAN

BAL-POLEN-ARI SÜTÜ

Honey-Pollen-Royal Jelly

NORTH CYPRUS

Yerli bal üretiminde
güvenilir adres.

Amatör ve Profesyonel arıcılar için her türlü malzeme satışı bulunmaktadır.

📍 Bolu Sok. Sosyal Konutlar 10. Blok No:1,
Küçük Kaymaklı / Lefkoşa
☎ 0392 229 16 75 ☎ 0533 875 28 26
✉ bilgi@ortanaricilik.com 🌐 www.ortanaricilik.com

KTTO Başkanı Turgay Deniz ve Başkan Vekili Semral Erel, gazetecilerden gelen soru üzerine gümrüklerle alakalı açıklamalarda bulundu.

"Gümrüklerde otomasyon sistemine geçilmeli"

Ülkemizde ticaret yapan iş insanları gümrükte yaşanan sorunlar nedeniyle mağduriyet yaşıyor. Yıllık 1 milyar 500 milyon dolara yakın ithalat hacmi bulunan ülkemizde ithal edilen mallar için farklı bölgelerdeki gümrük şubelerinde farklı tarife ve farklı prosedür uygulandığı iddiaları iş insanları arasında eleştirilere neden oluyor. Girne Gümrük Şubesi, Mağusa Gümrük Şubesi, Lefkoşa Gümrük Şubesi ve Ercan Havalimanı Gümrük Şubesi'nde farklı tarife ve farklı prosedür uygulandığını savunan iş insanları, bu durumun haksız rekabet ve mağduriyet yarattığına işaret ediyor. Gazetecilerden gelen soru üzerine; Kıbrıs Türk Ticaret Odası Başkanı Turgay Deniz, iş insanlarının gümrük şubeleri arasındaki uygulama farklılıkları nedeniyle Kıbrıs Türk Ticaret Odası'na şikâyetle bulunduklarını açıklarken, KTTO Başkan Vekili Semral Erel gümrükler arası farkın iş insanları açısından haksız rekabete neden olduğunu vurguladı.

Deniz: Otomasyon sisteminin yıl sonuna kadar devreye girmesini bekliyoruz

Kıbrıs Türk Ticaret Odası Başkanı Deniz, gümrük şubeleri arasında yapılan farklı uygulamalar nedeniyle iş insanları tarafından Ticaret Odası'na birçok şikâyet geldiğini ifade etti. Bu sıkıntıların sadece gümrük sisteminde otomasyona geçilmesiyle çözülebileceğini dile getiren Deniz, yıl sonuna kadar otomasyon sisteminin devreye girmesini beklediklerini de belirtti. E-devlet uygulaması altında otomasyon sistemine geçilmesiyle farklı tarife ve farklı prosedür uygulanması gibi sorunların tamamen ortadan kalkacağını söyleyen Deniz, Türkiye ve dünyanın her yerinde benzeri sistemlerin uygulandığını hatırlattı. Birçok farklı gümrük tarifesi olmasına rağmen her şubede aynı değerlendirmenin ve aynı uygulamanın gerçekleştirilmesi ge-

Turgay DENİZ
Kıbrıs Türk Ticaret Odası Başkanı

Semral EREL
Kıbrıs Türk Ticaret Odası Başkan Vekili

rektiğini savunan Deniz, böylelikle haksız rekabet söylemlerinin de ortadan kalkabileceğini ifade etti.

Otomasyon sistemi devreye girdiği zaman hem farklılıkların hem de hata yapma lüksünün ortadan kalkacağını belirten Deniz, ithalat hacminin bu kadar yüksek olduğu bir yerde ilkel yöntemlerle yapılan gümrükleme işlemlerinde hata yapma ihtimalinin daha fazla olduğunu da sözlerine ekledi.

Erel: Otomasyon sistemine geçilmesi şart

Gümrükler arası farkın iş insanları açısından haksız rekabete neden olduğunu belirten Kıbrıs Türk Ticaret Odası Başkan Vekili Semral Erel, e-devlet uygulamasının yürürlüğe girmesiyle otomasyon sistemine geçileceğini ve söz konusu sorunun ortadan kalkacağını da vurguladı.

Ülkenin kalkınması için iş insanlarına büyük görev düştüğünü kaydeden Erel, öte yandan halen çağ dışı uygulamalarla gümrükleme işlemi yapıldığını hatırlattı. Gözle ve elle muayene ile gümrükleme devrinin kapandığını ve dünyanın her yerinde x ray sistemleriyle tırların tarandığını vurgulayan Erel, böylelikle hem kaçakçılığın hem de zaman kaybının önüne geçildiğini de ifade etti.

ASBUZU TİC. ŞTİ. LTD.

HURDACILIK & MADENCİLİK
İTHALAT & İHRACAT

Üzeyir ALTUNDAŞ
Direktör

HURDA ALIM-SATIM

0 533 834 51 51

İKİNCİ EL YEDEK PARÇA SATIŞI

Merkez: Haspolat Sanayi Bölgesi No:5 -Lefkoşa
Şube: SerbestBölge Mağusa Limanı -Gazimağusa
Web: www.asbuzu.com E-mail: uzeyir@asbuzu.com

Tel:0 392 233 57 95
Fax:0 392 233 54 75
GSM: 0533 834 51 51

Kıbrıs Türk Ticaret Odası Yönetim Kurulu Üyesi Vargın Varer, temettü (kar payı) gelirin vergilendirilmesinden bahsederek yatırım indirimi konusunu ele aldı.

"Ekonomiye can suyu sağlanmalı"

Vargın Varer

Kıbrıs Türk Ticaret Odası
Yönetim Kurulu Üyesi

Kıbrıs Türk Ticaret Odası Yönetim Kurulu Üyesi Vargın Varer Ekonomi'ye konuştu. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde de faaliyet gösteren birçok şirketin halka açık şirketler olmayıp, aile şirketleri olduğunu aktaran Varer, ülkede yatırım oranı indiriminin artırılması gerektiğini ve bununla birlikte ekonomiye can suyu sağlanması gerektiğini kaydetti.

•*Şirketlerin yüksek vergilendirme nedeniyle ne karlarını sermayeye ekleyebilmekte ne de kar payını dağıtabilmekte olduğunu ifade eden Varer, karların geçmiş yıl karları kaleminde biriktiğini anlatarak, bu durumun şirketin yeni alanlarda yatırım yapması açısından caydırıcı bir unsur olduğunu, şirket bilançosu sağlığı açısından da olumsuz tablo yarattığını söyledi.*

•*KKTC'de üretim kapasitesine doğrudan etki eden Devlet Planlama Örgütü'nden teşvik almış yatırım indiriminin yüzde yüz uygulandığını dile getiren Vargın Varer, geçen yıla kadar şirket aracı, demirbaş, mobilya, mefruşat, büro makinesi gibi üretime destek yatırımlarında yatırım indiriminin %50 oranında uygulandığını ifade etti. 2018 yılında yapılan bir düzenleme ile bu oranın %50'den %20'lere indirildiğine değinen Varer, "Bu indirimin yapıldığı yıla baktığımız zaman, ülke ekonomisinin döviz kuru artışı ile olumsuz etkilendiği, iç talebin oldukça yavaşladığı ve ekonominin durgunlaştığı bir tablo görüyoruz" diye anlattı.*

"Vergilendirme %37. 5 düzeyine çıkıyor"

SORU: Temettü (kar payı) gelirin vergilendirilmesi ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

VARER: "Mevcut düzenleme, halka açık limited şirketlerde kardan ortaklara pay verilmesi anlamı taşıyan temettü gelirini %15 gelir vergisine tabi tutuyor. Ancak halka açık olmayan şirketlerde ve ortaklıklarda bu oran gelir vergi basamaklarına göre artış gösteriyor ki vergilendirme %37. 5 düzeyine çıkıyor.

KKTC'de faaliyet gösteren birçok şirket halka açık şirketler olmayıp, aile şirketleri olduğu malumunuzdur. Aile şirketlerinde ikinci, hatta üçüncü nesil işbaşına gelmeye başlamıştır. Hatta bazı durumlarda, aile şirketinin ortağı olup, farklı alanlarda (doktor, avukat, mimar vs) faaliyet gösteren bireyler söz konusu olmaktadır. Şirketin aile bağı nedeniyle ortağı olan, ancak şirkette değil başka alanlarda çalışan kişiler, ortağı olduğu şirketten kar payı alması halinde %37. 5 gibi yüksek vergiye maruz kalmaktadır. Ya da şirket bu yüksek oran nedeniyle kar payı dağıtımını yapamamaktadır. Ortağı olduğu şirketten bir geliri olmayan kişiler zamanla şirkete olan motivasyonunu yitirmekte, hissesinin şirkette çalışan aile fertlerine devretme tercihinde bulunmaya başlamaktadır.

Diğer bir yönü ise şirketler yüksek vergilendirme nedeniyle ne karlarını sermayeye ekleyebilmekte ne de kar payı dağıtabilmektedir. Karlar, geçmiş yıl karları kaleminde birikmektedir. Bu durum ise şirketin, yeni alanlara yatırım yapmasında caydırıcı bir unsur olarak durmaktadır. Ayrıca, şirket bilançosu sağlığı açısından da olumsuz tablo yaratmaktadır. Özellikle şirketlerin sermayeleri kadar sorumlu olduğu dikkate alındığında, finans kaynaklarına erişimde engel yaratmaktadır.

"Kar payı üzerindeki yüksek vergi nedeniyle birçok kişi şirketlere kaynak sağlayarak ortak olma seçeneğine olumlu yaklaşmamaktadır"

VARER: "Son olarak, şirketler büyüye bil-
mek, yatırım yapabilmek için kaynağa ihtiyaç duymaktadır. Şirketlerin kredi dışında kaynak ihtiyaçlarını yeni ortak bularak da sağlayabilmektedir. Ancak, kar payı üzerindeki yüksek vergi nedeniyle birçok kişi

şirketlere kaynak sağlayarak ortak olma seçeneğine olumlu yaklaşmamaktadır. Bu durum da büyüme fırsatı olan şirketlerin kaynak yetersizliği nedeniyle bu fırsattan yararlanmalarına olanak sağlamamaktadır.

Kar payı üzerinden alınan yüksek gelir vergisi, şirketlerin kurumlaşmasını, şirkete ek kaynak sağlamasını, sağlıklı bir bilançoya sahip olmalarını olumsuz etkilemesi nedeniyle, kar payı üzerinden alınan verginin, halka açık şirketlerden alınan vergi oranına düşürülmesi, hem şirketler üzerindeki bu olumsuzlukları ortadan kaldıracak, hem de şirketlerdeki geçmiş yıl karlarının bir kısmının dağıtılacak olması nedeniyle hazineye ek kaynak sağlayacaktır. Mevcut durumda karlar, dağıtılmayan geçmiş yıl karları hesabında durmakta olduğundan, hazineye ek gelir sağlamamaktadır. Bir şekilde win-win olan bu düzenlemenin yapılması hem şirketlere hem de maliyeye olumlu yansıtacaktır."

"Enflasyon muhasebesinin ülke ekonomisinin sağlığı için iki dijit enflasyon yaşanan dönemlerde devreye girmesi gerektiğini düşünüyorum"

SORU: Enflasyon muhasebesi ile ilgili ne söylemek istersiniz?

VARER: "İki dijitle ulaşan enflasyon, şirketleri de vergi yoluyla kemiren bir parazit özelliği taşımaktadır. Şirketlerin reel kazançları değil, enflasyon içeren nominal kazançları vergilendirildiğinden, birçok şirket reelde kazanmadığı fiktif karlar üzerinden vergi ödemek zorunda kalmaktadır. Bu durum ise şirketlerin sermayesini erittiği gibi, şirketlerin yatırım iştahını da köreltmektedir. Uzunca bir dönem KKTC'de tek haneli enflasyon yaşandığından, uygulamada olan enflasyon muhasebesi düzenlemesi kaldırılmıştı. Kanımca, kaldırılmış olan bu düzenleme veya yenilenmiş hali, enflasyonun iki haneli rakamlara ulaştığı yıllarda otomatik devreye girmesi gerekmektedir.

Maliye bakanları, enflasyon muhasebesi olmayan dönemlerde fiktif karlar üzerinden daha fazla vergi elde ettiği için bu tür uygulamaya pek sıcak bakmamaktadır. Ancak, enflasyon muhasebesinin ülke ekonomisinin sağlığı için, şirketlerin rasyonel faaliyet gösterebilmeleri, kayıt dışına çıkmamaları ve endişe duymadan yatırım yapabilmeleri için iki dijit enflasyon yaşanan dönemlerde

devreye girmesi gerektiğini düşünüyorum.”

“Dönem, talebi ve yatırımları tetikleme dönemi, frenleme dönemi değil”

SORU: Yatırım indiriminden bahseder misiniz?

VARER: “Ekonomide ekonomik büyümeyi hızlandıran en önemli faktör yatırımlardır. Üretim kapasitesini artıran, verimlilik artışı ve istihdam sağlayan yatırımlardır. Bu nedenle ülke yönetimleri, yatırımcıyı teşvik edebilmek için yatırım yapan şirketlere, yatırım tutarının tamamı veya belirli bir oranında, yıl sonu vergi öncesi gelirlerinden düşebilmeleri ve daha düşük vergi ödeyebilmeleri için yatırım indirimi olanağı sağlarlar. Bu, bir yerde yatırımları teşvik eden en önemli araçtır.

KKTC’de üretim kapasitesine doğrudan etki eden, DPÖ’den teşvik almış yatırım indirimi %100 uygulanmaktadır. Bunun yanında geçen seneye kadar, şirket aracı, demirbaş, mobilya mefruşat, büro makinesi gibi üretime destek yatırımlarında yatırım indirimi %50 oranında uygulanmaktaydı. 2018 yılında yapılan bir düzenleme ile bu oran %50’den %20’ indirilmiştir. Bu indirimin yapıldığı yıla baktığımızda, ülke ekonomisinin döviz kuru artışı ile olumsuz etkilendiği, iç talebin oldukça yavaşladığı, ekonominin durgunlaştığı bir tablo görüyoruz. Politika yapımcıların bu dönemlerde, talebi artırıcı ekonomik tedbirler alması beklenirken, bir önceki hükümetimiz, talebi daha da azaltacak olan yatırım indiriminin düşürülmesi

kararı almıştır.”

“Dönem, durgunluk dönemi, bırakın insanları bir şeyler alsın da ekonomi biraz olsun hareket kazansın”

KKTC’de son yıllarda gerek kamunun gerekse özel kesimin yatırımları oldukça düşük gerçekleşmektedir. Ülke ekonomisinin yatırımlarla büyüyebileceğini dikkate alarak, yatırımları frenleyici değil, teşvik edici politikaları uygulaması gerekir. Bu nedenle, geçen sene indirilen bu oranın tekrar artırılması gerekir.”

“Maliye yetkilileri, çok küçük tüketim nitelikli alımlar için (şirketlerin aldığı demirbaş nitelikli ürünler, masa, sandalye gibi büro malzemelerini kastederek) herkes %50 yatırım indirimi alıyor gerekçesi ile bu orandaki indirim gerekçesini ortaya koymaktadır. Ben de diyorum ki dönem durgunluk dönemi, bırakın insanları bir şeyler alsın da ekonomi biraz olsun hareket kazansın. İş araçlarını yenilesin, bürosunu yenilesin, ofisini yenilesin, ekonomide bu yönde olsun bir talep artışı yaşansın. Şimdi, bu oranı düşererek şirketler için cazibeyi ortadan kaldırdılar. Ne oldu? Şirketler bu yönde daha az yatırım yapacağı için hem iç talep etkisi azaldı hem de maliye bu ürünlerin tüketiminden elde ettiği katma değer vergisinden yoksun kaldı. Yatırım indirimi oranını bu dönemde artır, ekonomiyi can suyu sağla, ekonominin hızlı büyüdüğü dönemlerde bunu yine kısarsın. Dönem talebi ve yatırımları tetikleme dönemi, frenleme dönemi değil.”

Şevket Hançerli Ticaret Ltd.

Bolief bir Şevket Hançerli markasıdır. Kurtuluş Sokak No: 2 Yenikent, Gönyeli, Lefkoşa, KKTC • Eposta: info@shancerli.com • WEB: www.sevkethançerli.com • Telefon: +90 392 223 4855 • Faks: +90 392 223 4856

K~Pet

KIBRIS`IN ENERJİSİ

Digiturk faturanıza internet bağlayalım

Digiturk ve internet tek faturada,
hem de çok uygun fiyata evinizde!

Digitech İletişim Ltd. | www.digiturkkibris.com | 444 77 33

Kıbrıs Türk Ticaret Odası üyeleri Odaya gelmeden Üye Sicil Belgeleri'ni alabilecek

Kıbrıs Türk Ticaret Odası üyelerine daha hızlı ve etkin hizmet sağlamada önemli bir adım olan e-imza uygulaması çalışmaları kapsamında üyelerine Üye Sicil Belgesi'ni Odaya gelmeden alabilme hizmeti sunuyor. Üye Sicil Belgeleri, ıslak imza ile aynı hukuki geçerliliğe sahiptir.

Daha detaylı bilgi, Üye Hizmetleri Sorumlusu Feray Yılmaz'dan 0392

228 37 60 Dahili (110) no'lu telefondan, fyilmaz@ktto.net e-posta adresinden veya <https://e-oda.ktto.net/e-oda/Basvuru.aspx> adresinden temin edilebilir.

Ticaret Odası e-imza çalışmaları kapsamında ticari belgelerin Odaya gelmeden temin edilmesi için çalışmalarını sürdürmektedir.

Elektronik İmzalı Üye Sicil Belgesi almak için yapılması gerekenler

Kıbrıs Türk Ticaret Odası Üye Hizmetleri Sorumlusu Feray Yılmaz, e-imza çalışmalarını anlattı.

“Üyeler artık Odaya gelmeden Üye Sicil Belgeleri'ne ulaşacak”

Feray Yılmaz
Üye Hizmetleri Sorumlusu

SORU: Üyeler Odaya gelmeden e-imzalı Üye Sicil Belgesi'ne nasıl ulaşabilir?

YILMAZ: Üyelerimiz işlemlerini Odaya gelmeden, Odamızın web sayfasında bulunan e-oda portalından başvuruda bulunarak veya Odamıza diğer iletişim kanallarından ulaşarak E-imzalı Üye Sicil Belgesi için başvuruda bulunabilir.

SORU: Islak imza nedir? E-imza ile arasındaki farklar nedir?

YILMAZ: Düzenlenen belgelere imza yetkili personellerin kalem ile attığı imzaya ıslak imza denir. Odamızın düzenlemiş olduğu Üye Sicil Belgeleri, Menşe Şahadetnamesi (Certificate of Origin), Proforma Fatura Ön İzin Belgesi, Yeşil Hat Tüzüğü Refakat Belgesi, Yeşil Hat Annex Belgesi ve üyelerimizin talebi üzerine hazırlanan ilgili makama yazıları Üye Hizmetleri Birimi tarafından düzenlenip ıslak imzalı olarak verilmektedir. E-imza, bu aşamada sadece Üye Sicil Belgeleri'ne ve ilgili makama yazılarına verilecektir, ayrıca E-imza elektronik ortamda düzenlenen dokümanların kim tarafından imzalandığını belirlemeyi sağlar.

SORU: Üyeler e-imzadan nasıl faydalanacak? E-imza üyelere ne gibi kolaylıklar sağlayacaktır?

YILMAZ: Elektronik imzanın başlıca faydası üyelerimizin Odaya gelmesine gerek kalmadan Üye Sicil Belgesi'ne elektronik ortamdan ulaşabilmesi ve belirtilen e-posta adresine e-mail olarak gönderilebilmesidir. Üyemiz ilgili belgeleri Ticaret Dairesi'ne, Gümrük Müdürlükleri'ne vb. kurumlara götürmek için şahsen gelip almak zorunda olmayacak ve iş-

lemlerini dijital ortamdan yürütebilecektir. En önemli unsur ise üyelerimizin hem zamandan hem de kağıt, kartuş israfından tasarruf ederek elektronik ortamda arşivlerini tutabilecek olmalarıdır.

SORU: Ülkemizde tam anlamıyla e-imzaya geçen bir sivil toplum örgütü var mı? Bu süreç zor mu? Neden e-imza yaygınlaşmadı? Ya da yaygınlaşması ne kadar süreç alır?

YILMAZ: Ülkemizde bulunan bazı sivil toplum örgütleri aşama aşama e-imzaya geçmektedir ancak tam anlamıyla e-imzaya geçebilmesi için devlet tarafından sunulan hizmetlerin de elektronik ortama geçiyor olması gerekiyor ki sivil toplum örgütleri de geçebilsin. E-imzaya kısmen geçen STO'lar arasında Kıbrıs Türk Ticaret Odası, Kıbrıs Türk Sanayi Odası, Kıbrıs Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'ne bağlı Elektrik Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası ve Kıbrıs Türk İnşaat Mütahhitleri Birliği'dir. Devlet ve kurumlar dijitalleşme süreçleri için yatırım yapıyor ancak karşılık bulamıyor, bu nedenle süreç tam olarak durmuyor.

SORU: E-imza ve ıslak imza ne kadar güvenilir?

YILMAZ: E-imza ve ıslak imza aynı yasal yükümlülükleri taşımaktadır, ıslak imza elektronik ortamda taşınabilmektedir. Elektronik imza güvenlik açısından ıslak imzadan daha güvenlidir. Elektronik imzalı dokümanlar iki aşamalı giriş ile yapılabilmektedir. Ayrıca, elektronik imza doğrulama süreci de içerdiğinden elektronik imza son derece güvenlidir. Elektronik imza imza sahibinin kimlik tespitini sağlayıp, belge üzerinde herhangi bir değişiklik olup olmadığını da sağlamaktadır.

SORU: E-imzanın özellikleri nedir?

YILMAZ: E-imza veri bütünlüğü sağlar, verinin izinsiz ya da yanlışlıkla değiştirilmesini, silinmesini ve veriye ekleme yapılmasını önler. Kimlik doğrulama ve onaylama sürecinde ise bilginin ve bilgi sahibinin iletiminin geçerliliğini sağlamaktadır. Son olarak e-imza ile kişiler elektronik ortamda gerçekleştirdikleri işlemleri inkar etmelerini önler.

SORU: E-imzanın oluşturulma amacı nedir? Hangi alanlarda sık kullanılır?

YILMAZ: E-imza, elektronik dokümanları (PDF, Ms Excel dosyası, Ms Word dosyası gibi) imzalamak için kullanılan ve bu elektronik do-

kümanı alan kişinin de, gönderen kişinin de birbirinden emin olmasını ve güvenmesini sağlayan bir elektronik koddur.

E-imzanın oluşturulma amacı bir nevi bireylerin bulundukları yerden elektronik hizmete erişebilmeleri ve hayatı kolaylaştırabilmesidir. E-imza, ülkemizde özellikle Bilgi Teknolojileri ve Haberleşme Kurumu, odalar, kamu kurum ve kuruluşları, GSM operatörleri, bankalar ve üniversitelerde kullanılmaktadır.

SORU: E-imza altyapısı nasıl çalışır?

YILMAZ: Öncelikle e-imza kullanıcısı elektronik sertifika için hizmet sağlayıcısına başvuruda bulunur. Sertifika hizmet sağlayıcısı kullanıcının kimliğini geçerli ve güvenilir belgelerle tasdik eder ve kaydını bir dizinde toplar. Kullanıcı kendi gizli anahtarıyla mesaj sahibinin kimlik doğrulaması, mesajın bütünlüğünü ve inkar edilemezliğini sağlayarak mesajı imzalar ve karşı tarafa gönderir. Mesajı alan karşı taraf elektronik imzasını kullanıcının açık anahtarıyla onaylar ve kullanıcının sertifikasının geçerliliğini ve durumunu kontrol etmek için veri kütüğünde sorgulama yapar. Veri kütüğü sertifikanın geçerli/iptal durum bilgilerini karşı tarafa iletir.

Doğal olarak dijital imza güvenilirliği şifrelenmiş olmasından kaynaklanır. Bu sistem, şifrelenmiş verileri gönderen bilgisayar ile bu şifrelemeyi çözebilen alıcı bilgisayar arasında çalışır. Gönderenin şifreleme işlemi ile alıcının doğrulama işlemi verinin güvenli bir kaynaktan geldiğini gösterir. Bu iki taraflı işlem e-imzayı tamamlar.

SORU: E-imza almak isteyen üyeler ne yapmalı?

YILMAZ: Güvenli elektronik imza oluşturmak için kullanılacak olan Nitelikli Elektronik Sertifikalar, 93/2007 Sayılı Elektronik İmza Yasası uyarınca Bilgi Teknolojileri ve Haberleşme Kurumu'na bildirim yapmış ve yetkilendirilmiş Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcılara (ESHS) yapılacak başvuru ile alınır. KKTC'de tek yetkili Hizmet Sağlayıcısı E-İmza Kıbrıs'tır. E-İmza Kıbrıs web sayfasından www.e-imza-kibris.com online başvuru formu doldurularak ilgili ödemeyi yaparak güvenli elektronik imza için başvuruda bulunulabilir.

SORU: E-imzanın geçerlilik süresi var mı?

YILMAZ: Nitelikli Elektronik Sertifika alındığı tarihten itibaren talep edilen süre dikkate alınarak 1, 2 ya da 3 yıla kadar geçerlidir.

Özlediğiniz

ev yemeği lezzeti

artık çok yakınıınızda.

THE
KITCHEN

Kıbrıs Türk Ticaret Odası, KKTC ekonomisinin güçlendirilmesi için yapılması gereken yapısal reformların yıllardır hükümetlerce ertelendiğini belirterek, KKTC-TC 2019 Reform Eylem Planı'na sahip çıkılması gerektiğini belirtti.

KTTO eylem planına destek verdi

Kıbrıs Türk Ticaret Odası, ekonomik ve mali alanlarla ilgili olarak gerçekleştirilmesi düşünülen KKTC Hükümeti ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti 2019 Reform Eylem Planı'nı Kuzey Kıbrıs ekonomisi bakımından olumlu bir gelişme olarak değerlendirdi. KKTC ekonomisinin güçlendirilmesi için yapılması gerekenlerin yıllardır hükümetlerce ertelenen yapısal reformlar olduğunu hatırlatan Ticaret Odası; kamu kesiminden, tarım kesimine, yerel yönetimlerden vergi sistemine kadar yapısal reformların hayata geçirilmesi, KKTC'nin büyüme ve refah seviyesi yüksek bir ülke haline dönüştürülmesi gerektiğini belirtti. Oda, söz konusu anlaşmada yer alan ekonomik yapısal reformlara sahip çıkılması için hükümete seslendi.

Oda, 2019 Reform Eylem Planı'na ilişkin, son yıllarda üzerinde önemle durulan ve kapsamlı bir değişikliğe tabi tutularak KKTC Meclisi'ne gönderilen 82/2/2019 Sayılı Kamu Görevlileri Yasa Tasarısı ile ilgili olarak herhangi bir çalışmanın öngörülmemiş olmasının çok ciddi bir eksiklik olduğunu da değerlendirdi.

Türkiye'nin yardım ve katkılarının Kıbrıs Türk ekonomisinin istikrarı için ne kadar önemli olduğunun herkes tarafından kabul edildiğini belirten Oda, bu yardım ve katkıların Kıbrıs Türk ekonomisinde arzulan değişimi sağlayabilmesinin daha uzun vadeli programlar ile mümkün olduğunu vurguladı. Bu nedenle Oda, eylem planının hazırlanmış olması kadar üzerinde çalışıldığı duyurulan 2020-2022 yıllarını kapsayacak üç yıllık anlaşmada yer alacak hükümlerin ve bunların uygulanmasının önemli olacağını altını çizdi.

Söz konusu üç yılı kapsayacak ekonomik ve mali işbirliği anlaşmasının toplumsal katılımı ile hazırlanmasının çok büyük bir önem arz ettiğini dile getiren Kıbrıs Türk Ticaret Odası, bu kapsamdaki çalışmalara etkin bir şekilde katılmak arzusunda ve hazırlığında olduğunu kaydetti.

ONMET
Construction

MODERN
YAPILAR

Yaşanabilir alanlar
Uygun Fiyatlarla
ONMET'te

(0392) 223 86 02
(0392) 223 86 84

Belediye Bulvarı - Polen Plaza Apt. Kat:1 Daire:2 Yenikent Gönyeli
onmetcons@gmail.com

Kuzey Kıbrıs gündemini oldukça meşgul eden İmar Planı hakkında Ekonomi'ye konuşan Kıbrıs Türk Ticaret Odası Meclis Üyesi Cemal İnce, dikkat çekici değerlendirmelerde bulundu.

“Rakamsal verilere gereken değer gösterilmedi”

Cemal İnce

Kıbrıs Türk Ticaret Odası Meclis Üyesi

Gazimağusa, İskele ve Yeniboğaziçi İmar Planı, planlama alanının vizyonu, amaç ve stratejileri, sektörel hedef ve politikaları, yapılaşma kural ve koşulları, detaylı planlama çalışması yapılacak alanları ve uygulama ilkelerini içeren plan raporu sivil toplum örgütleri, yatırımcılar ve bölge halkı ile paylaşıldı. İçişleri Bakanlığı'na yatırımcılardan tepki geldi. Gazimağusa, İskele ve Yeniboğaziçi bölgelerini kapsayacak olan İmar Planı Tasarısı'nın halka açık toplantılarına katılan yatırımcılar, büyük risk altında olduğunu savunurken, yatırımcılara destek veren bazı sivil toplum örgütleri de bu planın istişare edilerek hayata geçmesi gerektiğini savundu.

Kıbrıs Türk Ticaret Odası Meclis Üyesi ve İnce Elektronik Yönetim Kurulu Üyesi Cemal İnce, Yeniboğaziçi, İskele ve Gazimağusa bölgelerini kapsayan İmar Planı Tasarısını değerlendirdi. Cemal İnce, İmar Planı'nın Yeniboğaziçi, İskele ve Gazimağusa bölgelerinde kesinlikle yapılması gerektiğini kaydetti.

•**Yeniboğaziçi, İskele ve Gazimağusa bölgelerinde yapılacak olan İmar Planı Tasarısı'nı değerlendiren Cemal İnce, oradaki büyümenin kontrollü bir şekilde daha temiz olması ve ileriki kuşaklara daha düzenli bir toplum hayatı verebilmek için yapılması gereken bir plan olduğunu vurguladı.**

•**Sürecin iyisi ve kötüsü ile bir noktaya geldiğini ifade eden İnce, taslağın kamuoyu ile paylaşıldığını ve şu an itiraz süresinin değerlendirildiğini belirterek, tasarının kabul edilmesi durumunda aralık ayı içerisinde yasallaşacağını söyledi.**

•**İnce, İmar Planı'nın yatırımcıyı ve özellikle mal sahiplerini birebir etkileyeceğini vurgulayarak, yatırımcının planlamasını bu imar çalışmasından önce eski yasal düzenlemelere göre yaptığını, yapılan bu çalışma ile imar hakkının büyük oranda düşürüldüğüne dikkat çekti.**

•**Planın esas noktasının Gazimağusa Şehir Merkezi ve İskele Merkezi'ne yakın olan Long Beach bölgesi olduğunu belirten İnce, özellikle Long Beach bölgesinin dış yatırımcılar tarafından çok ciddi talep gören bir bölge olduğunu sözlerine ekledi. İnce, bölgenin daha da gelişeceğini varsayarak arazi alan yatırımcıların ve halihazırda malı olan insanların mallarının değerleri veya kullanım değerlerinin her türlü etkileneceğini anlattı. İmar Planı'nın bankalar için de bir risk taşıdığına işaret eden İnce, bankaları bir takım tedbirler alması konusunda uyarıda bulundu.**

•**İmar Planı'nın altyapının nasıl tasarlanacağı konusunda netlik vermediğini kaydeden İnce, ülkedeki en büyük sorunlardan birinin trafik sorunu olduğunu söyledi. İnce, trafik sorununu da tetikleyen koşullardan birinin konut yoğunluğu olduğunu belirterek, bu planın yolların genişliği ile ilgili yerli çözümler üretilmediğine vurgu yaptı.**

•**Dış pazarlardan ülkeye çok büyük bir döviz girdisi sağlandığına vurgu yapan İnce, bu bağlamda oradaki arazilerin imara kısıtlanması sonucunda konut maliyetlerinin değişeceğini kaydetti. İnce, “İmara açık bölgelerdeki arazi fiyatlarında yaşanması muhtemel fiyat artışları, günün sonunda konut fiyatlarına yansımaktır. Konut fiyatlarının da değeri artacaktır” dedi.**

•**“İmar planı Yeniboğaziçi, İskele ve Gazimağusa bölgelerinde kesinlikle yapılması gereken bir şeydi”**

SORU: Ülkemizi en çok meşgul eden konulardan birisi imar planı... Peki, imar planı ile ilgili görüşünüz nedir? Bakanlığın bu konuda yürüttüğü çalışmalar için ne düşünüyorsunuz?

İNCE: “İmar planı Yeniboğaziçi, İskele ve Gazimağusa bölgelerinde kesinlikle yapılması gereken bir husustu. Oradaki büyümenin kontrollü bir şekilde daha temiz olması ve ileriki kuşaklara daha düzenli bir toplum hayatı verebilmek için gerekli olan bir plandı. İçişleri Bakanlığı'nda bu işe öncülük etti. Şimdiye ka-

dar süreç iyisi ve kötüsü ile bir noktaya geldi. Son geline noktada, taslak plan kamuoyu ile paylaşıldı. Şu an itiraz süresi değerlendiriliyor.”

•**“Bu plan, yatırımcıyı ve özellikle mal sahiplerini birebir etkileyecek bir plan olma yolunda...”**

SORU: Peki, İmar Planı yatırımcıları nasıl etkileyecek?

İNCE: “Tüm bu bölgelerde daha önce Fasl 96: Yollar ve Binalar Düzenleme Yasası mevcuttu. Burada Tanjant 55'e göre, yatırımcının dilediği kadar yükselmesi mümkündü. Köy ve köy civarı, şehir merkezleri kıyı şeritleri hariç İmar Yasası'na tabi gelir. Bu da her 100 m2, 200 m2 imar hakkı verilmesi yönünde idi. Şimdi yapılan bu çalışma ile büyük ölçüde bunlar kısıtlandı. Gelişme yerlerinin, köylerin ve şehir merkezlerinin büyüme yönüne göre belli yerlerde toplandı. İmar hakkı da büyük oranda düşürüldü. Bu plan, yatırımcıyı ve özellikle mal sahiplerini birebir etkileyecek bir plan olma yolunda... İmar hakkı elde eden yerlerin değerlenmesi ihtimali, imar hakkı dışında kalan yerlerin de doğallığı ile değerlerinin azalması ihtimali söz konusudur. Yatırımcı açısından buradaki esas sıkıntı, yatırımcı planlamasını bu imardan önce eski yasal düzenlemelere göre yapmış olmasıdır. Yatırımcılar, bu bölgelerin Fasl 96 olduğunu düşünerek ve Şehir Planlama Dairesi'nden de o yönde görüş alarak yatırımlarını yapmışlar.”

•**“Gelinen aşamada herkes birebir etkilenecek noktaya geldi”**

SORU: Bu plan ile birlikte ülke ekonomisinin nasıl etkileneceğini düşünüyorsunuz?

İNCE: “Gelinen aşamada tüm bu kuralların değişmesi ile herkes birebir etkilenecek noktaya geldi. Plan, bankalar için de bazı riskler teşkil ediyor. Örnek vermek gerekirse plandan önce arazinizin değeri 100 bin pound iken ve siz buna bir bankadan 100 bin pound ekspert bedeli üzerinden kredi almış iken, şimdi gayrimenkul fiyatlarındaki muhtemel olan değişiklikler ile bu kredi piyasası da bir nevi değişikliğe uğrayacak. Bankaların bu konuda tedbirlerini alması gerektiğini düşünüyorum.”

Planın esas noktası Gazimağusa Şehir Merkezi ve İskele Merkezi'ne yakın olan Long Beach bölgesidir. Özellikle Long Beach bölgesi dış yatırımcılar tarafından çok ciddi talep gören bir bölgedir. Bölgede iş yapan firmalar yatı-

rımcılara kira garantisi ile konut satışı yapıyorlar. Satılan konutların da tekrardan bir nevi gizli turizm ile yani günübirlik turiste kiralanması yöntemi ile gelirler elde etmesini sağlayan bir yöntem uyguluyorlar. Bu yeni plan ile özellikle İskele bölgesine farklı farklı düzenlemeler getirilmiştir. O bölgenin daha da gelişmesini varsayıp, arazi alan yatırımcıların ve halihazırda malı olan insanların mallarının değerleri veya kullanım değerleri her türlü etkileneyecektir. Biz, Kıbrıs Türk Ticaret Odası olarak görüşlerimizi Şehir Planlama Dairesi'ne ve İçişleri Bakanlığı'na bildirmek üzere hazırlıyoruz”

“Esas sıkıntı, gelişimdeki altyapının nasıl tasarlanacağı ile ilgili netlik vermeyen bir plan olması”

“Bu plana baktığımız zaman bana göre esas sıkıntı, gelişimdeki altyapının nasıl tasarlanacağı ile ilgili netlik vermeyen bir plan olmasıdır. Ülkemizdeki en büyük sorunlardan biri de kabul edersiniz ki trafik sorunudur. Trafik sorununu da tetikleyen koşullardan biri konut yoğunluğudur ama herkes konut yoğunluğuna odaklanmışken aslında bu sıkıntıları tetikleyen altyapıların gelişmemiş olması ve yollarımızın darlığı gibi hususlardır. Ne yazık ki bu plan ile yolların genişliği ile ilgili yeterli çözümler üretilememiştir. Bana göre esas eksiklerden biri de budur. Yine değişik bölgelerde bu arazi unsurlarına getirilen kısıtlama, yatırımcının ileriye görerek yaptığı yatırımlara sektör olmuş ve bu büyümenin muhtemelen yavaşlatılması gündeme gelmiştir diye düşünüyorum.”

“Oradaki arazilerin imara kısıtlanması sonucunda konut maliyetleri değişecektir”

“İskele bölgesi dış yatırımcının odak noktasıdır. Dış pazarlardan ülkemize çok büyük bir döviz girdisi sağlanmaktadır. Dolayısı ile oradaki arazilerin imara kısıtlanması sonucunda konut maliyetleri değişecektir. İmara açık bölgelerdeki arazi fiyatlarında yaşanması muhtemel fiyat artışları günün sonunda konut fiyatlarına yansacaktır. Konut fiyatlarının da değeri artacaktır. O bölgedeki esas avantajlardan biri göreceli olarak diğer bölge ülkeleri ve Kıbrıs'ın kendi içerisinde olan fiyat avantajıdır. Bu fiyat avantajını bölgenin kaybetme ihtimali vardır ve bu büyük bir risktir. Bunun böyle olması durumunda konut satışlarının yavaşlama riski vardır. Yavaşlama durumunda da tabii ki ülkeye giren döviz girdisinde de çok ciddi düşüşler olma ihtimalini taşımaktadır.”

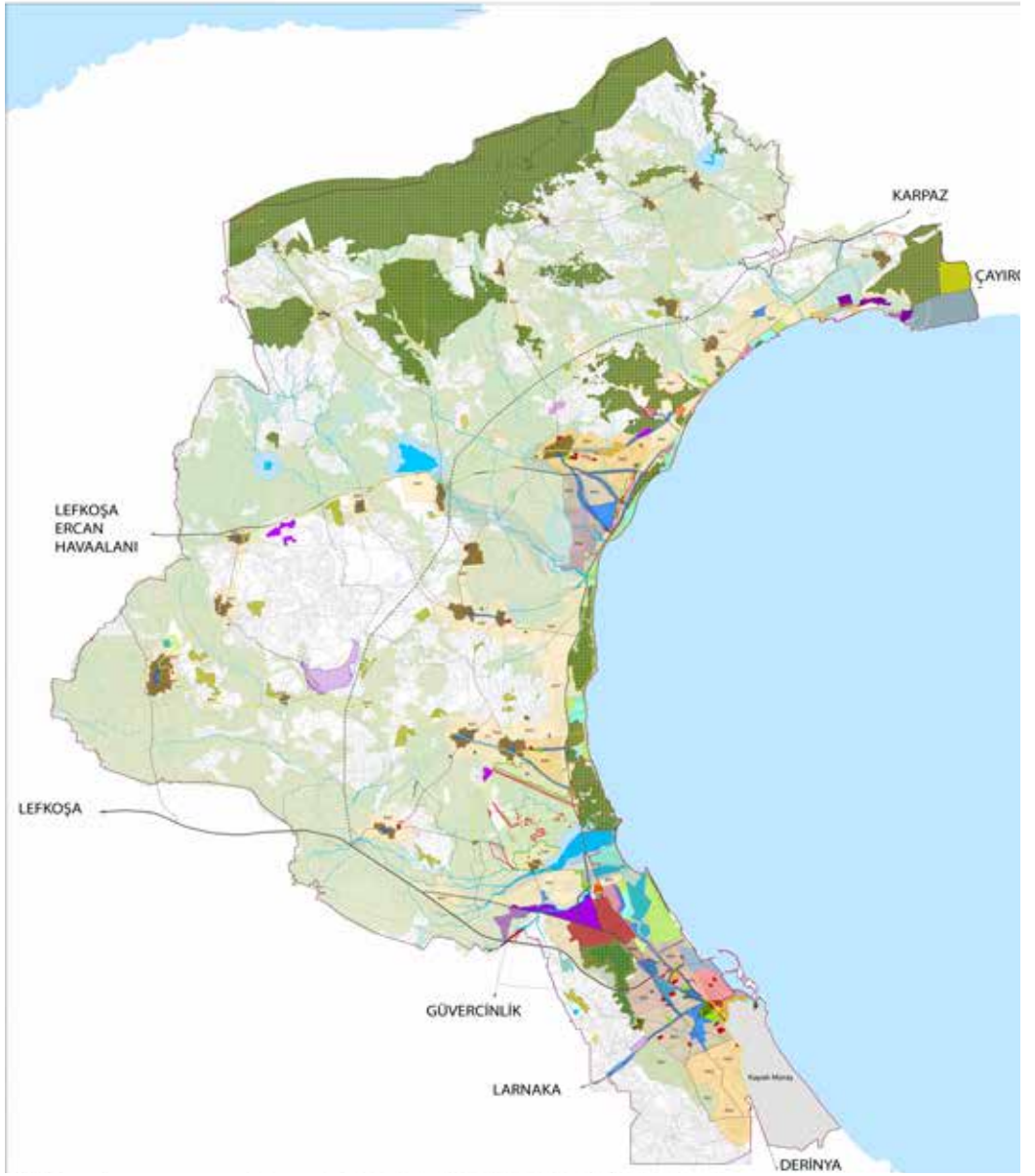
“Önemli olan planı hazırlamaktan öte planın niteliğidir”

SORU: İmar Planı için geç kaldığımızı söylemek mümkün mü? Önünüz nedir?

İNCE: “Biz hiçbir zaman plana karşı çıkmadık. Tabii ki bu planın çok daha önce hazırlanmış olması gerekirdi. Önemli olan planı hazırlamaktan öte planın niteliğidir. Halen daha bizler tam olarak oturmuş planın olduğunu düşünmüyoruz. Ülkenin fiziksel planına göre nitelenen bazı eksikler vardır. Yapılan halka açık sayıştaylarda herkes fikrini söylemiştir. Yalnız bu fikirler söylenirken özellikle de belirtmek isterim, rakamlar konuşulmamıştır. Bu rakamlardan kastım, ilerideki 20 sene için yapılan planlamada oluşması muhtemel nüfusun, öğrenci sayısının, beklenen turist sayısı gibi rakamlardır. Bu rakamlara girilememenin sebebi sayıştaya katılan birçok farklı kurum kuruluşların ve şahısların farklı görüşlerin olmasından dolayı bir konsensusa ulaşılmadı.

GAZİMAĞUSA, İSKELE ve YENİBOĞAZIÇI İMAR PLAN

dı. Ve bu planlama için ayrılan sürenin de kısıtlılığından dolayı rakamsal verilere gereken değer gösterilmedi diye düşünüyorum.”

“Planlama da yapılırken bu teorik ve pratiğin bir araya gelerek harmanlanması lazım...”

SORU: İmar Planı'nın hazırlanması doğru kişiler tarafından mı yapıldı?

İNCE: “Tabii ki planlamacılar tarafından yapılmalıdır. Bundan sonra da yapılacaktır. Yalnız bizim yaşadığımız tek sıkıntı, teori ile pratiğin plana yansması çok önemlidir. Planlamacı arkadaşlar işin teorisini biliyor. Ancak bizim gibi ticaret insanları işin pratiğini yaşamaktadır. Yani ki-taptaki bilgiler ile ülke şartları bazen uyumlayabilir. Planlama da yapılırken bu teorik ve pratiğin bir araya gelerek harmanlanması gerekir. Bu planda da şu anki pozisyonunda iş insanları olarak bunun yeterince yapıldığını düşünmemekteyiz. Ben bunu söylerken kimse bunu şöyle algılamasın; biz çok katıllığı destekliyoruz, durmadan inşaat yapılsın, ülke toprağı satılsın vs... Ben bunu söylerken planlamayı her haliyle altyapısından, kamu arazilerinin değerlendirilmesi ve bölgeye gelecek öğrencinin nasıl hareket edeceğine kadar total bir çözümünden bahsediyorum. Bu total çözümle alakalı söyleyebileceğim, planlar ile iş insanları belki de belediyeler arasında halihazırda ciddi diyebileceğimiz farklılıklar vardır. Halen daha süre varken tüm tarafların bir araya gelip orta yolu bulabileceği gerçek ülke, kamu ve şahısların menfaatlerine çözümler üretmeleri gerektiğini düşünüyorum.”

HASAN UZUN PETROL

OTO YIKAMA & MARKET

kaliteli hizmet ve güler yüz...

Alsancak - Girne

Tel: 0392 822 35 35

0392 822 25 22

Fax: 0392 822 25 05

Sağlıkta çözüm bekleyen konular konuşuldu

Kıbrıs Türk Ticaret Odası Başkanı Turgay Deniz ve beraberindeki heyet, Sağlık Bakanı Ali Pilli'yi ziyaret etti.

Kıbrıs Türk Ticaret Odası Başkanı Deniz, Yönetim Kurulu üyeleri Vargın Varer ile Serhan Kaner ve Genel Sekreter Aysun Önet İleri, Bakan Pilli'ye sağlık sektöründeki değerlendirmelerini anlattı.

Kıbrıs Türk Ticaret Odası Başkanı Turgay Deniz bakana yeni görevinde başarılar dilemek için bu ziyareti gerçekleştirdiklerini dile getirdi, aynı zamanda Sağlık Bakanlığı nezdinde, iş insanlarının gündeminde olan

ve çözüm bekledikleri bazı konuları da bu vesile ile aktardıklarını ifade etti.

“Sağlık hepimiz için önemli dolayısı ile sağlıkta mevcut durumun daha iyiye gitmesi gerekiyor” diyen Bakan Pilli, “Ekibimle yol haritamızı belirlemiş bulunmaktayız. Bu dönemde sağlığın ileriye taşınması için kararlıyız. Sivil Toplum Örgütleri ile de görüş alışverişinde bulunmak karşılıklı görüş alışverişi yapmak bizler için önem arz ediyor” dedi.

Deniz: “İşsizlik sorunun en önemli nedeni ‘iş var yerli çalışan yok’ olgusu”

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faiz Sucuoğlu, Turgay Deniz başkanlığındaki Kıbrıs Türk Ticaret Odası yetkililerini kabul etti.

Kabulde konuşan Kıbrıs Türk Ticaret Odası Başkanı Turgay Deniz, Yerel İstihdamın Desteklenmesi Tüzüğü kapsamında yürütülen uygulamalardan beklenen düzeyde sonuç alınamadığına dikkat çekerek, tüzüğün etkinliğinin artırılması için mesleki eğitimi ve ara eleman yetiştirilmesini destekleyici projelere önem verilmesi gerektiğini söyledi. Resmi istatistiklere göre, KKTC’de işsizlik oranının yüzde 6.4, 16-24 yaş arasındaki gençlerde işsizlik oranının yüzde 17 olduğunu belirten Deniz, işsizlik sorunun en önemli nedeninin “iş var yerli çalışan yok” olgusu olduğunu ifade etti.

Kamu ile özel sektörün çalışma saatlerinin örtüşecek şekilde yeniden düzenlenmesi gerektiğini vurgulayan Deniz, kamudaki çalışma saatlerinin verimsizliğinin özel sektörü olumsuz etkilediğini söyledi.

Asgari Ücret Yasası’nın bütünlüklü olarak gözden geçirilmesi ve Ticaret Odası’nın da Asgari Ücret Saptama Komisyonu’nda yer alması gerektiğini söyleyen Deniz, asgari ücret saptama kriterlerinin ülke gerçekleri dikkate alınarak düzenlenmesi gerektiğini dile getirdi.

Turgay Deniz, af niteliği taşıyan her yeni düzenlemenin, yükümlülüklerini zamanında ve eksiksiz yerine getiren işverenler için bir ceza ol-

duğuna da söyleyerek, bu haliyle büyük adaletsizliklere yol açtığını ve devlete olan güveni zedelediğini ifade etti.

Sucuoğlu: “Son 8 yılda kayıt dışılık oranı yüzde 20.44”

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faiz Sucuoğlu da çalışma yaşamında, Bakanlık olarak tüm paydaşlarla birlikte çalışmayı hedeflediklerini kaydetti.

Son 8 yılda DPÖ verilerine göre, kayıt dışılık oranının yüzde 20.44 olduğunun altını çizen Sucuoğlu, bunun ciddi bir rakam olduğunu vurgulayarak, ilerleyen günlerde Bakanlık olarak bir af uygulaması ve paralelinde yeni açılımlar hayata geçireceklerini ifade etti.

Kayıt dışılığın ekonomik olduğu kadar insani boyutunun da önemli olduğuna değinen Sucuoğlu, paydaş örgütlerin görüşü alınarak hayata geçirilecek uygulamaya son şeklinin verileceğini söyledi. Bakanlık bünyesinde iş arayanların kaydının tutulacağı bir veri bankası oluşturulması için çalışma başlattıklarını anlatan Sucuoğlu, mesleki eğitim ve ara eleman için Milli Eğitim Bakanlığı ile işbirliği içinde her türlü katkıyı koymaya hazır olduklarını sözlerine ekledi.

Ekonomist Prof. Dr. Okan Veli Şafaklı, ülke ekonomisini değerlendirerek, iş dünyasını yakından etkileyen döviz krizinin ülkemizdeki etkisini Ekonomi'ye anlatarak, sorularımızı yanıtladı.

Prof. Dr. Okan Veli Şafaklı
Ekonomi ve Finans Uzmanı

'Köklü çözümler yerine palyatif çözümlerle gün geçiriyoruz'

kazanması için genel yapısal sorunları ortadan kaldırmamız gerekir. Örneğin belinizde bir fıtık olduğu zaman ya ameliyat olursunuz ya da ağrı kesici alırsınız. Biri köklü bir çözümdür diğeri ise geçici bir çözümdür. Ve aslında ağrılarınızı azaltmak için ilaç aldığınız zaman bu ağrıları çözdüğünüzü zannedersiniz. Ülke ekonomisinin de ivme kazanmasının temel problemleri vardır ve en önemlisi de rekabet edebilirliktir. Rekabet edebilirliğin de yönetim kalitesi, çağdaş normlara ve standartlara uyması vardır. Çağdaş denecek noktada iletişimin olması lazımdır. Ülkenin gelişmesi için donanımı, araştırma ve geliştirmesi olması gerekiyor. Bunları yapısal olarak çözmek yerine günlük pansumanlar ile uğraştığımız için ivme kazanmıyoruz."

"Profesyonel, kurumsal yönetim anlayışına ihtiyaç var"

SORU: Şirketler faaliyetlerini sürdürürken ekonomik yapısı ve güçlü bir finansmanı olması önem arz eder. Kurumsallaşma buna etken mi? Peki, iş dünyası ile yeni tanışan ve ekonomik ve finans yapısı gelişmemiş şirketlerin ayakta durması nasıl sağlanır?

ŞAFAKLİ: "Geçmiş yıllardan beri var olan şirketlerde bu sorun vardır. Yani kurumsallaşma problemi bütün şirketlerin ana sorunudur. Bu tür şirketlerin bir çoğu aile şirketi yapısından kurtulamıyor. Örneğin büyük marketlere baktığımız zaman marketi yönetenlerin aile içerisinde birileri olduğunu yani yeğeni, kızı veya oğlu gibi insanları görüyoruz. Kurumsallaşma konusunda bir anlayışa kavuşulmadı. Tam kurumsallaşmanın gerektirdiği risk yönetimi vardır. Proaktif ve planlama gibi bu anlayışları biz benimsemedik. En önemlisi çağdaş şirketler, bugünün dünyasında bizim gibi döviz krizi ortamında risk yönetimi girer. Ve risk yönetimi noktasında fonlamasını yaparken bilimsel olarak bütçe açısından aktif ve pasifini dengeler. Eğer döviz pozisyonu fazlaysa bunu risk önleyici gerek aktif pozisyonunda düzeltme yaparak aktif pasifini dengeler gerekse finansal türevli piyasasına girerek bir risk yönetimini yapar. Bunları bizim şirketlerimiz yapmıyor. Çünkü profesyonel, kurumsal yönetim anlayışına ihtiyaç vardır. Bir de ülkemizin bu konuda gelişmemiş olmasının da etkisi var. Bunları yönetirken, siz verimli

etkinlik yönetiminin temel ilkelerini tatmin edeceksiniz ki dünya artık kurumsal noktada kurumsal iletişim ilkelerini yapmaktadır. Burada ülkemizin uluslararası arenada açılmamasından dolayı, uluslararası kurallara dönük oynamamızı gerektirecek bir yapı yok. Mesela Türkiye'de borsaya giren şirketler var. Borsa yoluyla kamuya açık şirketlere baktığımız zaman devletin şart koştuğu bazı kurallar var. Yani siz hisse ihraç ediyorsanız perspektifiniz olacak, hissedarları koruyucu hükümler olacak, her yıl kamu kurumsal iletişim ilkelerine uyum programı hazırlayacaksınız. Yani dolayısı ile şeffaf olmak, hesap verebilir olmak ve ilkelere uymak zorundasınız. Yoksa o piyasada varlık sürdüremezsiniz."

"Kapalı ekonomideki yapımız rekabeti engelliyor"

"Bizim kapalı ekonomideki yapımız, şirketlerin bu yeni rekabet dünyası ile uluslararası rekabet dünyasıyla tanışmasını ve bu kurallarla hareket etmesini engelliyor. Kendi küçük dünyamızda kendi hayallerimiz içinde yaşıyoruz ve açılmıyoruz. Devlet birçok kuruma destek ve teşvik vererek bir nevi kendine süspansiyon ettiği bir ekonomi oluşturdu. Bu şekilde devlete bağlılık, bir ekonomi haline geldi. Dolayısı ile devletin %80'i ekonomiye bağlıdır. Bütçemiz de kamuya gidiyor. Kamunun beslediği bir ekonominin olmasından dolayı, kamuya bağlı bir özel sektör durumuna geldi. Rekabet edilebilir olduğu zaman ise rekabet etme durumunda kalacaksınız. Rekabet etmek için de etkin, verimli ve kurumsal bir yapı olmak durumunda kalacaksınız. Yani bu kapalı yapımız şirketlerin de profesyonelleşme ve kurumsallaşması noktasında bir engel teşkil eder. Bir de biz bu kültürü aşamıyoruz. Yani zengin olan kişilerin aile şirketi olmaktan ziyade, kurumsal şirket olması ve profesyonelleşmesi, şirket bütçesi ile kendi bütçesinin farklı olduğu bir şirket yapısına kavuşması gerekiyor. Fakat zihinsel bariyerler var ve onları da aşamıyoruz. Dolayısı ile birçok büyük şirket halen daha aile şirketi yapısından kurtulamıyor. Bu da önemli bir handikaptır. Dolayısı ile en sonunda yaşadıklarımızla devletten çözüm arıyoruz. Yapılan işlerde sigortalama mantığı da yok. Sigortalama mantığını çağdaş ülkelerdeki gibi riskimizi sigortalama veya risk yönetimi olmadığı için birçok şeyde de

**Ekonomi ve Finans uzmanı Prof. Dr. Okan Veli Şafaklı, ülke ekonomisinin istenilen noktalara gelmeme nedenini yapısal sorunlara bağlayarak, rekabet edebilirliğin yönetim kalitesi, çağdaş normlar ile standartlara uymasının şart olduğunu savundu*

**Ekonomist Prof. Dr. Şafaklı; kurumsallaşmanın ülkemizde tam anlamıyla yerine oturmadiğa dikkat çekerek, kurumsallaşma problemi yaşayan şirketlerin ana sorununun aile şirketi yapısından kurtulmamlarından kaynaklandığını söyledi.*

**Ekonomide bazı krizlerin fırsata dönüştürülmesi gerektiğini söyleyen Prof. Dr. Şafaklı, dövizin kriz yaratırken aynı zamanda fırsat yarattığını belirterek, Güney'den ülkemize geçişlerin arttığına ve ülkemize ekonomik anlamda katkı yaratıldığına dikkat çekti.*

"En önemli sorun rekabet edilebilirliktir"

SORU: Ülke ekonomisine baktığımız zaman çok da ivme kazanmadığını görüyoruz. Bir ekonomist olarak sizce bunun ana nedeni nedir?

ŞAFAKLİ: "Ülke ekonomisinin yapısal temel sorunlarına bakıldığı zaman kalıcı değil de palyatif çözümlerle günü geçirdiklerini görüyoruz. Yani ekonomide çıkan gününbirlik sorunları çözer gibi yapıyoruz. Ülkenin ivme

çakılıp, kalıyoruz”

“Devlet, lüks tüketime dönük tüketimi acımasızca vergilendirmeli”

SORU: Bütçe açığı veya bütçe fazlası sık sık duyduğumuz şeyler... Peki, planlamadaki sorun nedir de açık ya da fazlalık veriyoruz? KKTC bütçesine baktığımız zaman TC'den aldığımız destekleri de düşündüğümüzde bütçeyi doğru ve verimli kullandığımızı söyleyebilir miyiz?

ŞAFAKLI: “Bütçe zaten öyle bir kurgulandı ki bütçenin %80'i maaş ve maaş benzeri şeylere ödeniyor. Geri kalanı ise hizmet alımı şeklindedir. Yanlış kullanılmıyor ancak bunlar oluyor. Bizim yapacağımız yapısal reformlar ile bütçenin bu şekilde olmasını değil, bütçenin teknik olarak bu kadar açık vermemesini sağlamamız gerekiyor. Dolayısıyla ile devletin küçülmesi, devletin gereksiz işletmelerini elden çıkarması gerekir. Devlete %30 milli geliri yansımayan rakamlar var. Bunların kayıt içine alınması, vergilendirilmemiş kazançların vergilendirilmesi ve Avrupa Birliği'nde olduğu gibi üretimi değil lüks tüketimi yani gösterişe dönük tüketimi acımasızca vergilendirilerek, bir vergi oluşturacak ve devlet gelirlerinin bütçedeki yarattığının reel ekonomiyi güçlendirecek şekilde bir yapıya kavuşturmamız lazım. Yani şu anda biz ekonomik yapıyı düzeltmeliyiz.”

“Devlet maaşları düşürmek yerine kayıt dışılığı önlemeli ve vergilendirmediği alanları vergilendirmelidir”

“Hep yanlış anlaşılan bir algı var. Maaşları düşürelim de bütçe de başka yere kayarsa çok maaş alınır mantığı... Kamudaki maaşlar bugünkü yaşamdan “çok azdır” dan ziyade kamu da çiftlik haline gelmiş düşüncesi... KIB-TEK gibi, Kooperatif Merkez Bankası gibi bazı hizmet alanları ayrı bir konudur. Ayrı değerlendirilir ama mesele şu andaki bütçeyi azaltmak için kamu çalışanları ve emeklilerin maaşlarını düşürmek değil. Mesele devletin vergilendirilmediği alanları, kayıt dışılığı vergilendirmek ve ekonomiye yaratacağı rekabet edilebilirlikle ekonomiyi büyütürken daha fazla gelir toplaması ve vergi reformunda bütçeyi artırması gerekiyor ki şu an maaş ve maaş benzeri harcamaların oranını düşürerek, böyle bir yapıya kavuşturması gerekiyor. Malesef bu da yapılanmıyor.”

Pazarlama tekniği olarak buradaki alışveriş merkezlerine ulaşımında bir kolaylık sağlayıp, onların daha fazla alışveriş yapmalarına imkan sağlayacak ve onların burada istismar edilmelerini önleyecek şeyleri düşünmüş değiliz. Bu dediğim gibi palyatif yaşama düzenidir. Dolayısıyla ile krizlerin de fırsatlarını bilerek yapısal önlemler ile ekonomiyi

rayına koyabiliriz.

“Krizler fırsata çevrilmeli”

“Ekonomide bazı krizler fırsat yaratmaktadır. Özellikle döviz krizi... Kriz yaratırken aynı zaman da fırsat da yaratıyor. Rumların kafalarındaki o psikolojik bariyerleri yıkıp, yıllardan sonra ülkemizde alışveriş yaptıklarını gördük. Biz, 2010'lu yıllarda araştırma yaptığımız zaman Güney Kıbrıs ticaret kayması ile ilgili Rum tarafındaki insanların Kuzey Kıbrıs'tan alışveriş yapmasının teme-

“Pazarlama tekniği olarak buradaki alışveriş merkezlerine ulaşımında bir kolaylık sağlayıp, onların daha fazla alışveriş yapmalarına imkan sağlayacak ve onların burada istismar edilmelerini önleyecek şeyleri düşünmüş değiliz. Bu dediğim gibi palyatif yaşama düzenidir. Dolayısıyla ile krizlerin de fırsatlarını bilerek yapısal önlemler ile ekonomiyi rayına koyabiliriz.”

linde psikolojik bariyer ve dinin baskısı olduğunu gördük. Bunu aştıklarını görüyoruz ama ekonominin dili dini olmaz diyoruz ya, ekonomik nedenler ile buraya hücum ettiklerini gördük. Biz bunu fırsata çeviremiyoruz halen daha kapılarda ezgi yaşadıklarını görüyoruz. Pazarlama tekniği olarak buradaki alışveriş merkezlerine ulaşımında bir kolaylık sağlayıp, onların daha fazla alışveriş yapmalarına imkan sağlayacak ve onların burada istismar edilmelerini önleyecek şeyleri düşünmüş değiliz. Bu dediğim gibi palyatif yaşama düzenidir. Dolayısıyla ile krizlerin de fırsatlarını bilerek yapısal önlemler ile ekonomiyi rayına koyabiliriz. Aksi takdirde Türkiye'den para isteyip, para harcamak 40 yıllık kısır döngünün devamı olur.”

“Dövizin dalgalanması geçti diye bir durum söz konusu değildir”

SORU: Döviz dalgalanmasının endişe verici olduğu dönemi geri de mi bıraktık?

ŞAFAKLI: “Hayır. Bırakmadık. O süreç daha durmuş değildir. O rüzgara göre giden bir süreçtir. Orada TL'nin kendi sıkıntıları vardır ve döviz küresel dünyada birçok dinamiktan etkilenir. Yani o dinamik psikolojik ile beklenti ile ve ekonomik yapı ile ilgilidir. Ama bir gerçek vardır. Bu gerçek şudur; Türkiye ekonomisinin yapısal sorunları vardır. Türkiye'nin zaman zaman siyasi krizleri vardır. Türkiye'nin bir ülkedeki döviz demek, bir ülkenin parasının değeri demek o ülkenin aslında parasına ve ekonomisine duyulan ihtiyaçtır. Dolayısıyla ile bunun KKTC

ekonomisi ile ilgisi yoktur, Türkiye ekonomisi ile ilgilidir. Türkiye ekonomisine ne kadar ihtiyaç duyulursa parası o kadar değerlenir demektir. Paraya ne kadar ihtiyaç duyulur demek o kadar yatırım yapmak demektir. Eğer ülkedeki faizler yüksek ise Türkiye'de portföy yatırım yapmak demektir. Türkiye'deki faizler düşer ise öyle bir beklenti var ise Türkiye'den para kaçar. Amerika'daki faiz artarsa Türkiye'de sabit kalsa bile tersine bir para başlar. Türkiye'deki faizlerin düşeceği beklenirse artacağı beklentisi başlar. Türkiye'deki siyasiye, ekonomiye, hukuka veya başka alanlara duyulan güvenin düşmesi aynı zamanda Türkiye'de yapılacak yatırımların da kaçması demektir. İşte birçok parametre Türkiye ekonomisi için dövizin zaman zaman düşmesini ve yükselmesini etkiler. Yani bir siyasi istikrarsızlığı Başta Amerika'nın ambargo yaratma çabası çıktı. Bunlar beklentilerdir. Türkiye'nin bu siyasi ekonomik risk algıları ve biliyorsunuz Türkiye'ye karşı standart bazı derecelendirme şirketlerin olumsuz raporları var. Dünya ölçeğinden bakarken dünyanın TL'ye karşı talebi TL'nin de dünyaya karşı talebine karşı yabancı para talebi dolayısıyla ile dünyanın bu algısı bu şekilde şekillendiğine göre Türkiye'deki TL'nin istikrarı doğru diye bir şey diyemem. Birçok dinamğin ani değişmesi sonucunda döviz dalgalanabilir. Bu dinamikleri kimsemiz tamir edemeyiz. Çünkü ekonomik değil, siyasidir de aynı zamanda. Bununla ilgili diyoruz ki, döviz krizi var ise çağdaş ekonomide işletmelerin, döviz krizini yönetmede teknikler vardır. Döviz krizini gerek para piyasasında gerekse türev piyasasında kullanırsınız gerekse bilançonuzdaki döviz aktifleyerek böyle bir şey yapılabilir. Bunlar profesyonel denetim anlayışıdır. Aksi takdirde ağlırsınız”

“Hangi portakalı üretirsem satarım mantığından korunmalıdır”

SORU: Ticarete ambargolar..bizi etkilediğini düşünüyor musunuz?

ŞAFAKLI: “Onlar mazeret haline geldi. İthalatta ambargo yok. Bu ambargoları biz turizme açtık. İhracatta, Avrupa Birliği siz üçüncü ülke sıfatına koyuyor, ama sata-mazsınız değil. Biz de buradaki mesele neyi satacağız ve nasıl satacağız sorusuna cevap vermektense ürettiğimizi devlete satalım devlet olmayan parasıyla alsın ve bize teşvik etsin mantığından kurtulamadık. Şimdi bir ülkede rekabet edilebilir noktada neler yapılmalı. Bize Türkiye'den su geldi. Türkiye'den gelen bu su tarıma da kullanılacaktı ama tarıma kullandığı üretim kapasitesinin verimli olması lazım yani maliyet açısından rekabet etmek ve dünyada üretilen şeyleri üretmek lazım. Yani “Hangi portakalı üretirsem satarım?” mantığından korunmalıdır.

Dolayısı ile sizin dünya liginde hareket etmeniz için burada ambargo yok demeniz için bir şeyler satmanız lazım. Burada ambargo yok diyelim veya ambargo kalktı diyelim... Ne satacağız? Yani dünyanın başka ülkelere nazaran bizden alacağı ne vardır? Bunun için hem üretim açısından pazarlama hem de pazarlarken hedef kitle dediğimiz pazarlarken ne satarsak alabiliriz hesabını yapmamız lazım ürettiğimiz şeyi de rakiplerimize nazaran ucuz üretmemiz lazım. Tarımda ve diğer alanlarda öyle bir hesabımız yok. Dolayısı ile bunun yanında uluslararası üretirken belli bir kalite standartları vardır. Dünyanın kabul edeceği standartlar var. Böyle hareket edeceğiz ve çok dinamik bir ekonomi var. Teknoloji ve verimli ürün kalitesi gelişen bir ortamdayız. Uluslararası ligde hareket etmek için devamlı araştırma geliştirme inovasyon konseptini de belirlememiz lazım. Aksi takdirde satacak bir şey yok. Sattığınız portakal, mandalının de uluslararası alıcısı yok çünkü onu daha iyi üretenler var. Devletin bu saçma sapan teşvik sistemini kaldırması gerekiyor. Devletin üreticiye destek verirken alıcıya destek verememe unsuru vardır. Biz alımını da garanti eden bir sistem kurduk. Saçma sapan bir gelir desteği. Bunlardan kurtulmak lazım. Siyasetler bu popülizm ve patronaj sistemden kurtulmadığı için kısır döngü devam ediyor. Ve ambargolar mazeretten ibadet kalıyor”

“İyi bir pazarlama yapmamız gerekiyor”

SORU: Güney Kıbrıs ile rekabet etme noktasında ne konumdayız...?

ŞAFAKLI: “Türkiye ile rekabet durumunda dövizden dolayı rekabet edebilecek noktalarımız doğdu. Bizdeki gıda ürünleri ucuz olduğu için bize bir avantaj yarattı. Türkiye ürünlerinin burada olması yani Türkiye’nin kalitesinden rant alabiliyoruz. Bu bijüteri dediğiniz diğer ürünlerin de imitasyon olması gibi... Gece kulübü gibi bir avantajımız var. Yani bunlar bir avantaj ise bu avantaj üzerine gidilmesi gerek. Bunların gümrük çalışması, düğün daire çalışması ve düğün bir trafiği vardır. Bizim Rum tarafına göre patatesimiz vs. var ve onları da satıyoruz. Onlar haricinde turizm sektöründe bir imkan yaratabiliriz. Ama dediğim gibi pazarlama yapmamız lazım. Bizim ekonomimizde casino ve gece kulübü var ise onu da pazarlamalıyız. Beş yıldızlı tesislerimiz ile gerçekten rekabet edebilir bir zenginlikteyiz. Onları daha cazip kılacak ve pazarlanacak şekilde çalışmalar

yapmak gerekiyor. Şu anda bunu yaşıyoruz. Şu anda marketleri canlandıran Rumlardır. Bu söylediğimiz yerler de canlandırılabilir. Pazarlama noktası daha cazip gelecek bir politika güdersek rekabet edebiliriz. Ama bunları ekonomik temelde düşünmeliyiz”

“Yatırımcının önu rekabet edebilirlikle açılabilir”

SORU: Yatırımcıların önu nasıl açılabilir?

ŞAFAKLI: “Bu rekabet etme ile ilgilidir. Öncelikle yatırımcılar ne ister? Yatırımcının önu’nu açan yatırım iklimini olumlu hale getirmemiz gerek. Buradaki devlet dairelerinde işleyen, bir günde şirket kurabilen ve şirketlerin işini yapabilen ve tapu işlerini kolaylaştıran bir yapıya ihtiyacımız var. Vergi sistemimizin sosyal güvenlik katkıları Güney Kıbrıs’a göre yüksektir. Vergi oranlarımız yüksek, bunları cazip hale getirmemiz lazım, iletişim imkanını kolayca sunabilen bir yapı gerekiyor. İnternet gidip gelmeyecek, telefon sağlıklı olacak. Hukuk devleti, uluslararası yatırımcılar sorun yaşadığında hukuk ve hakkını koruyacağı bir yapı kuracaksınız. Şu andaki hukuk buna yeterli mi bilmiyorum. Gazimağusa Kaza Mahkemesi’nde “Maraş, Türk malıdır” diyen bir hukuk yabancılara ne kadar güven verir onu da bilmiyorum. Yani uluslararası hukukun bir parçası olacaksınız. Ve yabancıya güven vereceksiniz. Ülkeye gelenler Alman vs. olarak gelmez Sakıp Sabancı KKTC’ye bunun üzerine yazı yazmak için gelmedi. Niçin, casinoya gelir? Çünkü talep esnekliği yüksek olan sektörlerle gelirler. Türkiye’de gece kulüpleri kapandı. Bir avantaj doğdu ve Casino gibi sektörlerle geldiler. Beş yıldızlı oteller, casino açmak için otel açıyor. Fiziki üretim yapmak için sanayi üretiminde uzun vadeli ölçek yoktur. Uzun vadeli üretim yapmak lazım. Buradaki ekonomi Kıbrıs sorunu gibi hususlardan etkilenmeyecek, yabancıların gelmesini sağlayacak yatırımcıların gelmesi gerekiyor. Güven sağlamazsak buraya yatırımcı gelmez. Her gün farklı yolsuzluk kuru olan bir yapıda kurumsal, şeffaf hesap verebilir şekilde işleyen ekonomi yaratmanız lazım. Dünyada, bankada seyrüsefer işlemlerini öderken eziyet çekmeyen bir yatırım iklimi doğurmak gerekiyor. Yatırım iklimi ne kadar olumlu hale gelirse ve yatırımcı maliyetinden gelir elde edeceğine ikna olursa bu ülkeye fizibil görürse yatırımcı gelir”

KTTO ve DAÜ-SEM iş birliğinde İnsan Kaynakları Yönetimi Eğitimi gerçekleştirildi

Kıbrıs Türk Ticaret Oda-sı’nda (KTTO), insan kaynaklarına yönelik eğitim düzenlendi.

KTTO Oda ve İş Geliştirme Birimi ile DAÜ-SEM’in hazırladığı “İnsan Kaynakları Yönetimi” eğitimi iki aşamalı yapıldı.

Elif Şenyücel tarafından verilen eğitimde; işletmelerin ihtiyacı olan nitelikli insan gücünün temini, oryantasyonu, yönetimi, verimliliği, eğitimi, kariyer planlaması,

performans değerlemesi ve ücret yönetimi konuları konuşuldu.

Eğitimde ayrıca, iş hukuku ve bunun insan kaynakları alanına yansımaları hakkında da bilgi verildi.

Toplam 6 saat süren eğitime katılım yüksek olurken, eğitimin sonunda katılımcılara KTTO ve DAÜ-SEM imzalı sertifikaları dağıtıldı.

GRUNDFOS X

BB **BARIS**
bobinaj

GRUNDFOS X KKTC YETKİLİ SERVİSİ

Tel : 0-542-884 06 62
barisbobinaj@hotmail.com

Adres: Anafartalar Caddesi Kutup Hotel 2 Karakol - Gazimağusa / Kıbrıs
Telefon: 0542 884 06 62
E-Mail: barisbobinaj@hotmail.com - **Web:** www.barisbobinaj.com

*Sadece bir ev değil, yepyeni
bir yaşama kucak açmaya hazır olun.*

Gönyeli Yaşam Sitesi

Gönyeli'de bilinen, değişmeyen Hacı Ali kalitesinde yepyeni bir yaşam alanı doğuyor! Geç kalmayın!...

100 m2
Dükkanlar

64,000 Stg.

91 m2 Daireler

2 + 1 Daire

54,000 Stg.

132 m2 Daireler

3 + 1 Daire

65,000 Stg.

10,000 Stg. Peşinat ve
ayda sadece 200 Stg taksitle

M.HACI ALİ İNŞAAT ŞTİ LTD.

Kızılay Sokak No:1 Yenisehir / Lefkoşa Tel: 228 06 82 - 227 02 23 / Cep Tel: 0533 853 15 44
www.hacialihomes.com

TÜYAP

Adana

Tüyap Adana Fuarcılık A.Ş.
Tüyap Adana Fairs Organization Inc.

www.tuyap.com.tr

12.Çukurova Mobilya Dekorasyon Fuarı

12. Ev ve Ofis Mobilyaları, Dekorasyon, Aydınlatma, Ev Tekstili, Bahçe Mobilyaları, Ev Elektronik ve Aksesuarları Fuarı

ÇUKUROVA FURNITURE DECORATION FAIR

12th Home and Office Furniture, Decoration, Lighting, Home Textile, Garden Furniture, Home Electronics and Accessories Fair

1-6 Ekim / October 2019

www.adanamobilyafuari.com

Destekleyen Kuruluş
Supported By

**Sheraton
Grand**
ADANA

Küresel Fuar
Endüstrisi Birliği
The Global
Association of the
Exhibition Industry

Üye Kuruluş / Member
TÜRKİYE FUAR YAPIMCILARI DERNEĞİ
TURKISH FAIR ORGANIZERS ASSOCIATION

ADANA

TÜYAP ADANA ULUSLARARASI FUAR VE KONGRE MERKEZİ
TÜYAP ADANA INTERNATIONAL FAIR AND CONGRESS CENTER
Kurttepe Mah. Prof.Dr. N. Erbakan Biv. No: 242 Çukurova-Adana / Turkey

"Çukurova'nın Bereketi"
"Fertility of Çukurova"

BU FUAR 5174 SAYILI KANUN GEREĞİNCE TOBB (TÜRKİYE ODALAR BORSALAR BİRLİĞİ) DENETİMİNDE DÜZENLENMEKTEDİR.
THIS FAIR IS ORGANIZED WITH THE AUDIT OF TOBB (THE UNION OF CHAMBERS AND COMMODITY EXCHANGES OF TURKEY) IN ACCORDANCE WITH THE LAW NO. 5174

Size göre bir Özyalçın mutlaka vardır.

T 0392 650 29 00

E sales@ozyalcinconstruction.com

M 0548 850 29 00

W ozyalcinconstruction.com

NexGard

Pire ve Keneye SON

KÖPEĞİNİZİN DIŞ PARAZİT TEDAVİSİNDE KOLAYLIĞI TERCİH EDİN

- Köpeğinizi pire ve kenelere karşı korumak artık bir zahmet değil! Lezzetli ve sıgır eti aroması içermesinden dolayı kolay şekilde ağızdan verilebilir.
- Aylık ektoparazitisit uygulamasını hem köpek, hem de sahibi için bir keyif haline getirir.
- Pire ve keneye karşı hızlı etki etmesinden dolayı hem sizin için hem de aileniz ve köpeğiniz için güvenilir bir ürün.
- Suya dayanıklı olmasından dolayı uygulamadan hemen sonra köpeğinize dokunmanıza ve onu yıkamanıza imkan tanır.
- Deri problemleri olan köpeklerde çekincesiz olarak kullanılabilir. Bir ay boyunca tam koruma sağlar.

SERAKINCI LTD.
Ecza Deposu

T: 366 1575 / www.serakinci.com

CYS|solar

HIGH QUALITY

MADE IN GERMANY

CYS|group

444 0 297

www.cyprus-solar.com

Sahibi:
Kıbrıs Türk Ticaret
Odası (a)
Turgay DENİZ

**Genel Yayın
Yönetmeni**
Deniz GÜRGÖZE

Reklam, Pazarlama ve İletişim
Növbet GÜRTAY

Grafik Tasarım Yönetmeni
Nazire BÜYÜKOĞLU

Reklam Tasarımı
Safiye ÖZYÜREKLİLER

**Kıbrıs Türk Ticaret Odası
Merkez İletişim**

Adres: 90 Bedrettin Demirel Caddesi Lefkoşa
Tel: +90 (392) 228 37 60, +90(392) 228 36 45
Fax: +90 (392) 227 07 82
E-Posta: ktto@ktto.net

Mesarya Ajans İletişim

Adres: 1. Sok. No: 41, Taşkınköy
Tel: 0 392 225 65 95 - 0548 855 00 41
E-mail: mesarya.ajans@gmail.com
Baskı: Comment Grafik - Matbaacılık